

แผนพัฒนาการเกษตรตำบลแม่สิน

พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

(ฉบับทบทวนปี ๒๕๖๘)

สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ

ของเกษตรจังหวัด ตัวชี้วัดที่ ๑.๑.๗ ระดับความสำเร็จของการจัดทำ

แผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ฉบับทบทวนปี ๒๕๖๗)

ตามแนวทาง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒

คำนำ

ระบบการส่งเสริมการเกษตรในปัจจุบัน ได้สนับสนุนให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาการผลิต การตลาดตลอดจนการพัฒนาตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพทางชีวภาพ เศรษฐกิจและสังคมของแต่ละพื้นที่อย่างแท้จริง แผนพัฒนาการเกษตรฉบับนี้ จึงให้เกษตรกรเป็นผู้กำหนดแนวทางการพัฒนาการเกษตรของตนเอง

ในการดำเนินงานครั้งนี้ได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนจากหน่วยงานและบุคคลต่าง ๆ ในการจัดเก็บข้อมูล รวมถึงกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลระดับหมู่บ้าน และเชื่อมโยงข้อมูลระดับตำบล ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนพัฒนาฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่เกษตรกร ผู้ที่สนใจ และเป็นคู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ใช้ปฏิบัติงานได้ จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลแม่สิน
อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

สารบัญ

หน้า

คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ค
สารบัญภาพ	ง
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	
๑.๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)	๒
๑.๓ สภาพภูมิอากาศ	๓
๑.๔ เส้นทางคมนาคม	๔
๑.๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๕
๑.๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม	๖
๑.๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)	๑๑
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล	
๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล	๒๒
๒.๒ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๓๔
๒.๓ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๔๕
๒.๔ การวิเคราะห์ SWOT	๔๘
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ	
๓.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า	๕๐
๓.๒ พัฒนาเกษตรกร	๕๐
๓.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๕๑
ภาคผนวก	๕๒

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ ชื่อหมู่บ้านและผู้นำชุมชน	๒
ตารางที่ ๒ อุณหภูมิเฉลี่ยรายเดือนของจังหวัดสุโขทัย	๔
ตารางที่ ๓ ตารางแสดงจำนวนประชากร	๘
ตารางที่ ๔ ตารางแสดงพื้นที่แต่ละหมู่บ้าน	๙
ตารางที่ ๕ กลุ่มชุดดิน เนื้อที่ดิน และค่าวิเคราะห์ดิน ตำบลแม่สิน	๕
ตารางที่ ๖ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๒๒
ตารางที่ ๗ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๒๓
ตารางที่ ๘ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๒๓
ตารางที่ ๙ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๒๔
ตารางที่ ๑๐ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๒๕
ตารางที่ ๑๑ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย	๒๕
ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๒๖
ตารางที่ ๑๓ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๒๗
ตารางที่ ๑๔ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๒๙
ตารางที่ ๑๕ แสดงทรัพยากรดินตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๓๐
ตารางที่ ๑๖ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย	๓๕
ตารางที่ ๑๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๓๖
ตารางที่ ๑๘ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๓๗
ตารางที่ ๑๙ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๖ ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๓๙
ตารางที่ ๒๐ แสดงพื้นที่ปลูกส้มเขียวหวาน ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๔๐
ตารางที่ ๒๑ แสดงปริมาณการปลูกส้มเขียวหวาน ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๔๑
ตารางที่ ๒๒ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกส้มเขียวหวาน ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๔๓
ตารางที่ ๒๓ แสดงต้นทุนการผลิตส้มเขียวหวาน ปี ๒๕๖๖ ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๔๔
ตารางที่ ๒๔ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๔๕
ตารางที่ ๒๕ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix	๔๘

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑ แสดงอาณาเขตติดต่อตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๑
ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงภูมิประเทศ	๓
ภาพที่ ๓ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม	๔
ภาพที่ ๔ แผนที่แสดงแหล่งน้ำต่าง ๆ	๕
ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงบ่อน้ำร้อน	๑๐
ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงภูมิประเทศตำบลแม่สิน	๑๒
ภาพที่ ๗ แสดงหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๒๒
ภาพที่ ๘ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๒๓
ภาพที่ ๙ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๒๔
ภาพที่ ๑๐ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๒๔
ภาพที่ ๑๑ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่าย ตำบลแม่สิน	๒๘
ภาพที่ ๑๒ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๓๑
ภาพที่ ๑๓ แสดงพื้นที่แสดงทรัพยากรดินตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๓๑
ภาพที่ ๑๔ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๓๒
ภาพที่ ๑๕ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๓๒
ภาพที่ ๑๖ แสดงแหล่งน้ำผิวดินตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๓๓
ภาพที่ ๑๗ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๓๓
ภาพที่ ๑๘ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลแม่สิน	๓๕
ภาพที่ ๑๙ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย	๓๕
ภาพที่ ๒๐ แสดงวิถีการตลาดข้าว ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๔๐
ภาพที่ ๒๑ แสดงวิถีการตลาดส้มเขียวหวาน ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๔๕
ภาพที่ ๒๒ เกษตรกรต้นแบบ ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๔๕

บทที่ ๑

ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑.๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑.๑ ที่ตั้ง

ตำบลแม่สินอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอศรีสัชนาลัย ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ มีพื้นที่ทั้งหมด ๔๐๓,๘๐๑ ไร่ (๖๔๖.๐๘๑ ตารางกิโลเมตร) อยู่ห่างจากอำเภอศรีสัชนาลัยประมาณ ๕๐ กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดสุโขทัย ประมาณ ๑๐๘ กิโลเมตร

๑.๑.๒ อาณาเขตติดต่อ

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่
- ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลแม่สำ , ตำบลบ้านตึก จังหวัดสุโขทัย
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่

ภาพที่ ๑ แสดงอาณาเขตติดต่อตำบลแม่สิน อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

๑.๑.๓ การแบ่งเขตปกครอง

ตำบลแม่สินมีจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด ๒๕ หมู่บ้าน ซึ่งมีชื่อบ้านและผู้นำหมู่บ้าน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑ ชื่อหมู่บ้านและผู้นำชุมชน

หมู่ที่	บ้าน	กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	เบอร์โทรศัพท์
๑	บ้านสุเม่น	นายณรงค์ชัย ท้องธาร	๐๙๕๓๓๕๓๓๑๑
๒	บ้านแม่เทินใต้	นายสุบิน กันทาแก้ว	๐๘๗-๒๐๒๔๔๘๑
๓	บ้านผาเวียง	นายณัฐธีระภัทร จุดกันทา	๐๙๕-๗๓๖๗๖๓๗
๔	บ้านห้วยโป้	นายพนม ดนตรี	๐๙๕-๙๙๓๗๖๒๐
๕	บ้านแม่ฮู้	นายประพันธ์ แสนแก้ว	๐๘๒-๐๘๑๖๖๔๐
๖	บ้านสะท้อ	นายกฤติพัฒน์ ทองมี	๐๙๖๑๑๕๖๗๕๕
๗	บ้านผาคำ	นายเจริญศักดิ์ ต๊ะแก้ว	๐๘๗-๘๓๙๒๐๓๐
๘	บ้านแม่เทินเหนือ	นายอุดม เรืองฤทธิ์	๐๘๗-๑๙๗๐๔๘๕
๙	บ้านนาปลากั้ง	นายเฉลิมชัย ยองทอง	๐๘๒๑๗๖๓๗๐๘
๑๐	บ้านปางสา	นายอดุล ดงดอน	๐๙๔-๑๖๓๐๒๘๓
๑๑	บ้านโป่งตีนตั้ง	นายถนอม วงศ์คำวัง	๐๙๓-๒๑๒๔๐๖๘
๑๒	บ้านปากสิน	นายทุน ต้นบุตร	๐๘๙-๒๖๘๓๙๒๓
๑๓	บ้านหาดแค	นายเชาวรัตน์ เอี่ยมคำจันทร์	๐๘๗-๑๙๕๓๑๕๓
๑๔	บ้านพงเสลียง	นายสงกรานต์ พรหมอ่อน	๐๘๑-๐๔๔๒๑๔๕
๑๕	บ้านปางตะเคียน	นายชื่น ปวนกันทา	๐๙๖-๖๗๐๖๔๖๙
๑๖	บ้านโป่งวัว	นายเจริญ น้อยอินทร์	๐๖๔-๒๑๗๖๕๙๐
๑๗	บ้านโป่งลำปาง	นายชุมแสง เรืองขำ	๐๘๖-๒๑๗๔๔๗๘
๑๘	บ้านปางสัก	นายเกรียงไกร แตกฉาน	๐๘๗-๙๓๒๒๙๑๕
๑๙	บ้านห้วยเตี๋ย	นายนเรศ ดวงสุวรรณ	๐๖๕-๙๙๗๔๒๖๒
๒๐	บ้านดอนเพชร	นางยุพิน อินทร์พิชัย	๐๙๓-๑๗๔๗๒๘๑
๒๑	บ้านสุเม่นเหนือ	นายบัญชา บุกล่า	๐๖๕-๐๑๒๘๖๓๒
๒๒	บ้านยางตอย	นายชูชาติ กลางใจ	๐๙๖-๗๙๗๐๕๗๔
๒๓	บ้านวังทอง	นายทรงศักดิ์ นาถิม	๐๖๒-๔๙๖๓๖๒๑
๒๔	บ้านดงพริกแจว	นายนิรุต บุตรทอง	๐๙๕-๓๕๐๙๙๙๘
๒๕	บ้านแม่ทาง	น.ส.หทัยรัตน์ ทรงพระทัย	๐๙๗-๙๔๗๗๓๖๙

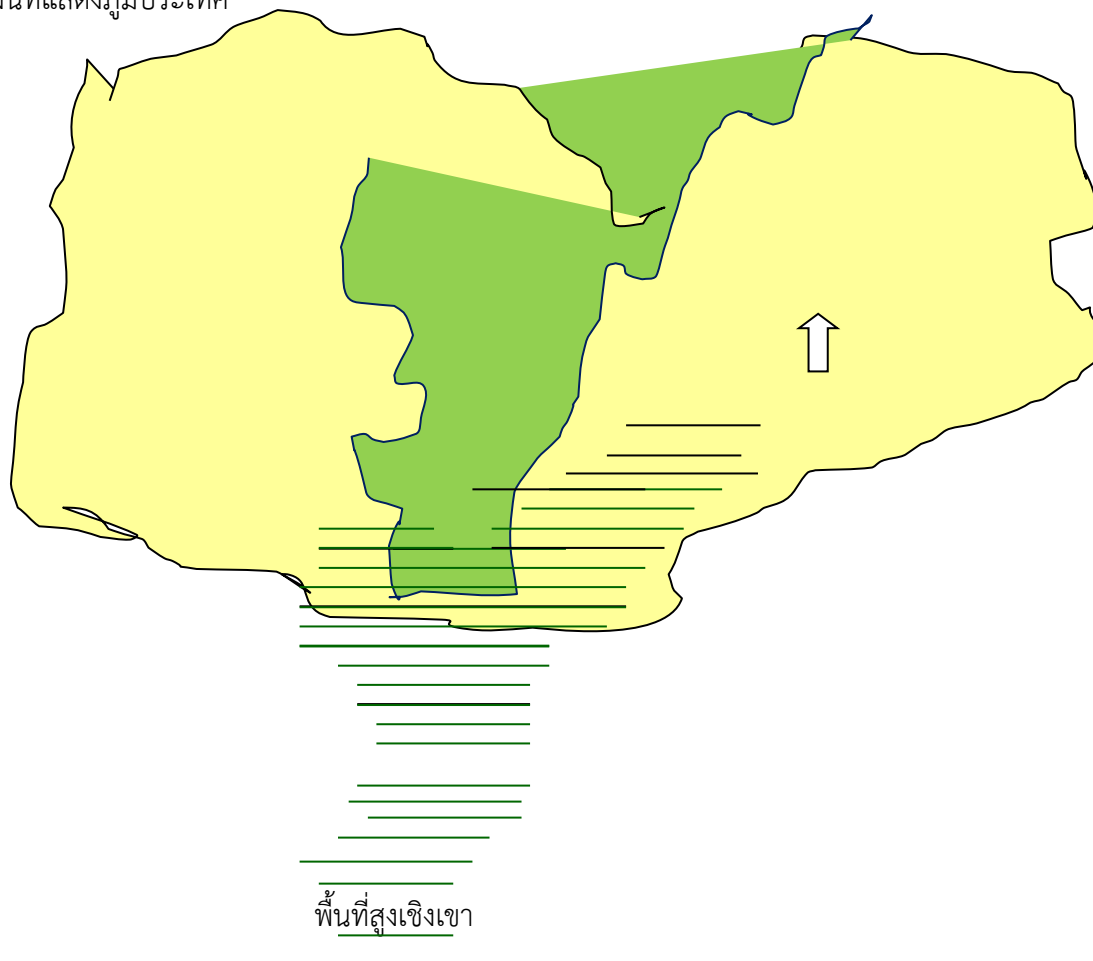
ที่มา กรมการปกครอง

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

ลักษณะภูมิประเทศตำบลแม่สินโดยทั่วไป เป็นพื้นที่ราบ ลาดเชิงเขาจากทิศเหนือมาทางใต้เป็นที่ราบลุ่มและดอนขนาดเล็กสลับกันไป พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทางการเกษตร ส่วนใหญ่เป็นไม้ผล ส้มเขียวหวาน มะนาว

และส้มโอ พืชไร่ ข้าวโพด มันสำปะหลัง เพาะปลูกข้าวตามฤดูกาลไว้บริโภคในครัวเรือน และพืชล้มลุกที่เพาะปลูกตามฤดูกาล เช่น อ้อย ถั่วเหลือง ถั่วแขก และพืชผักสวนครัว

ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงภูมิประเทศ

- พื้นที่ค่อนข้างราบ
- พื้นที่สูงเชิงเขา

แหล่งที่มา กรมพัฒนาที่ดิน

สภาพภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของตำบลแม่สิน สามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑. พื้นที่สูงเชิงเขา จะมีความสูงมากกว่า ๓๕ องศา มีเนื้อที่ประมาณ ๗๕% ของพื้นที่ทั้งตำบล ส่วนใหญ่เป็นเนื้อที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าไม้ ป่าต้นไม้อำธาร และเขตอุทยาน
๒. พื้นที่ค่อนข้างราบ จะอยู่ในระดับต่ำกว่า ๓๕ องศา มีเนื้อที่ประมาณ ๒๕% ของพื้นที่ทั้งตำบล ส่วนใหญ่ใช้ในการทำนา ทำไร่และทำสวนผลไม้และการเกษตรอื่น ๆ

๑.๓ สภาพภูมิอากาศ

อุณหภูมิสูงสุด ๓๔ องศาเซลเซียส ต่ำสุด ๑๙ องศาเซลเซียส

อุณหภูมิเฉลี่ย เดือน มี.ค.-มิ.ย. ๓๒ องศาเซลเซียส

อุณหภูมิเฉลี่ย เดือน พ.ย.-ก.พ. ๒๑ องศาเซลเซียส

ตารางที่ ๒ อุณหภูมิเฉลี่ยรายเดือนของจังหวัดสุโขทัย (หน่วย : องศาเซลเซียส)

ปี		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
๒๕๖๐	สูงสุด	๓๒.๑	๓๑.๔	๓๕.๔	๓๗.๐	๓๓.๘	๓๔.๑	๓๓.๖	๓๒.๙	๓๓.๔	๓๒.๙	๓๑.๑	๒๙.๕
	ต่ำสุด	๑๘.๙	๒๐.๗	๒๒.๙	๒๕.๖	๒๕.๐	๒๕.๔	๒๔.๙	๒๔.๖	๒๔.๗	๒๔.๔	๒๑.๙	๑๗.๗
๒๕๖๑	สูงสุด	๓๐.๓	๓๔.๒	๓๕.๑	๓๗.๔	๓๕.๓	๓๓.๓	๓๒.๙	๓๓.๕	๓๓.๘	๓๓.๔	๓๒.๑	๓๑.๕
	ต่ำสุด	๑๖.๕	๒๑.๖	๒๒.๘	๒๕.๙	๒๕.๕	๒๕.๒	๒๕.๓	๒๕.๐	๒๔.๙	๒๕.๔	๒๑.๔	๑๙.๗
๒๕๖๒	สูงสุด	๓๑.๖	๓๔.๗	๓๖.๘	๔๐.๒	๓๘.๙	๓๖.๘	๓๔.๕	๓๒.๗	๓๓.๑	๓๑.๕	๓๑.๘	๓๐.๖
	ต่ำสุด	๒๑.๖	๒๑.๙	๒๓.๓	๒๖.๐	๒๖.๘	๒๖.๒	๒๕.๖	๒๕.๐	๒๕.๒	๒๔.๖	๒๒.๔	๒๐.๘
๒๕๖๓	สูงสุด	๒๙.๗	๓๒.๘	๓๑.๐	๓๔.๑	๓๓.๕	-	-	-	-	-	-	-
	ต่ำสุด	๑๘.๘	๒๐.๕	๒๒.๐	๒๔.๒	๒๕.๓	-	-	-	-	-	-	-

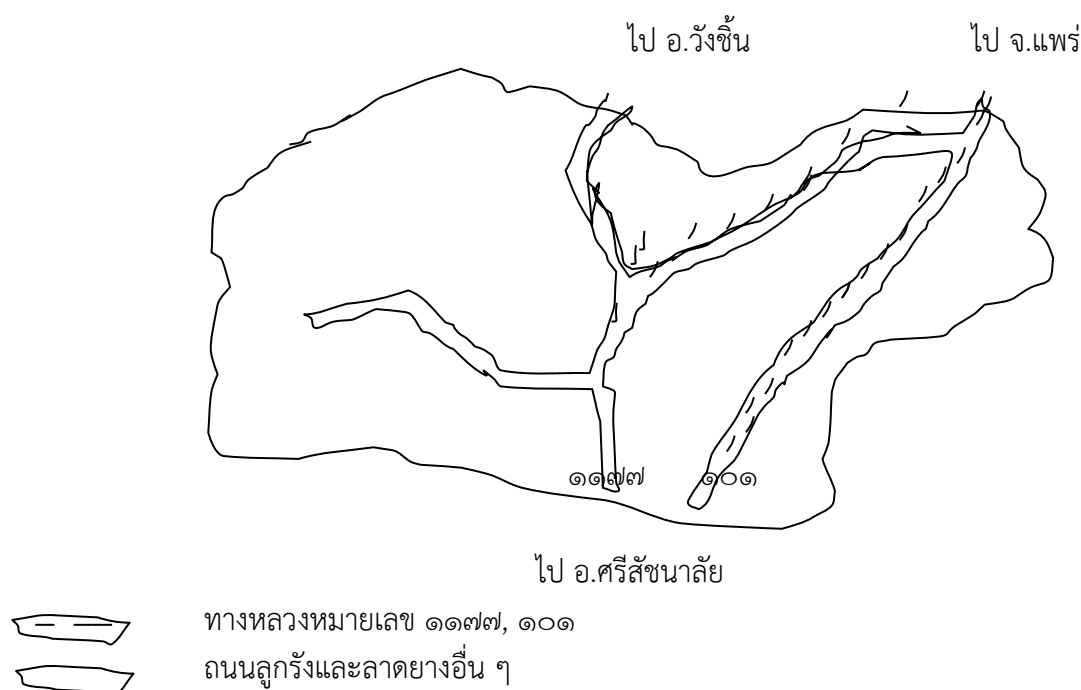
ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, มิถุนายน ๒๕๖๓

๑.๔ เส้นทางคมนาคม

การคมนาคมระหว่างตำบลกับจุดที่ตั้งอำเภอ สามารถติดต่อได้ ๒ เส้นทาง ดังนี้

๑. เส้นทางที่ ๑ เริ่มต้นจากที่ตั้งอำเภอไปตามถนนสาย ๑๐๑ ผ่านบริเวณสวนป่าห้วยทรวง ถึงหมู่ที่ ๒๐ ตำบลแม่สิน รวมระยะทางประมาณ ๕๐ กิโลเมตร
๒. เส้นทางที่ ๒ เริ่มต้นจากจุดที่ตั้งอำเภอไปตามถนนสาย ๑๐๑ ประมาณ ๑๕ กิโลเมตร ถึงสามแยกป่าห้วยทรวง เลี้ยวซ้ายไปตามถนนสาย ๑๑๗๗ ผ่านหมู่ที่ ๖, ๑๓, ๕, ๗, ๒, ๘ และหมู่ที่ ๙ ตำบลแม่สิน รวมระยะทางประมาณ ๕๐ กิโลเมตร

ภาพที่ ๓_แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม

๑.๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

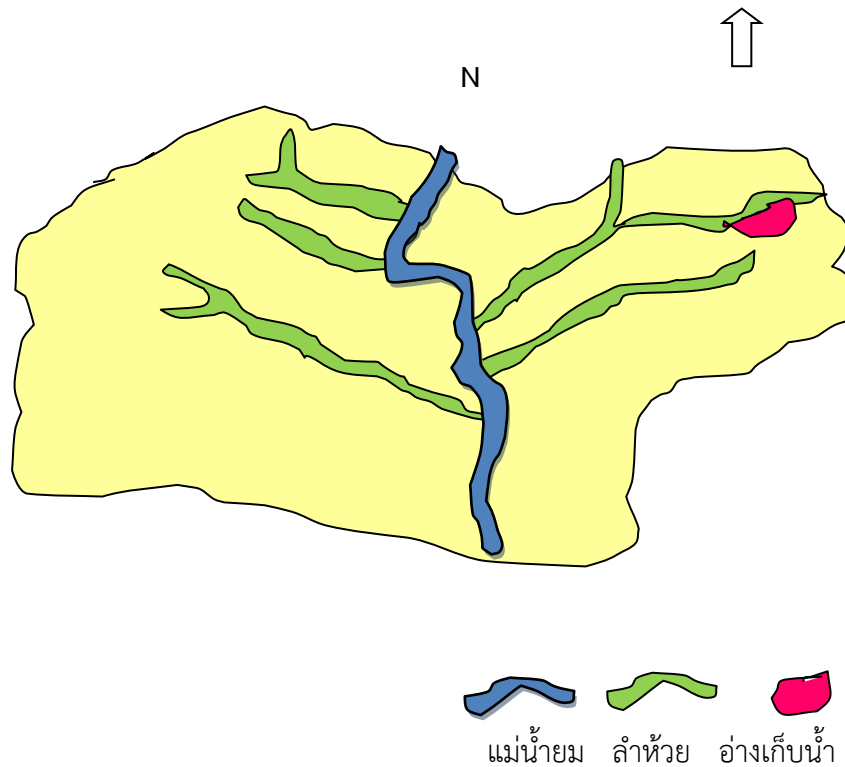
๑. แหล่งน้ำธรรมชาติ

- แม่น้ำยม ไหลผ่านหมู่ที่ ๑, ๑๒, ๑๓, ๒๑, ๒๔ และหมู่ที่ ๖ จากเหนือจดใต้ ในฤดูแล้งจะตื้นเขิน
- ลำห้วยแม่สิน จะไหลมาจากทางทิศเหนือของตำบล ผ่านหมู่ที่ ๔,๗,๙,๑๒ และ หมู่ที่ ๒ บางส่วน ไหลไปบรรจบกับแม่น้ำยมบริเวณหมู่ที่ ๑๒ เป็นเส้นแบ่งเขตระหว่างตำบลแม่สินกับตำบลนาพูน อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่
- ลำห้วยแม่เทิน ไหลผ่านหมู่ที่ ๘ และหมู่ที่ ๒ มาบรรจบรวมกับลำห้วยแม่สินบริเวณหมู่ที่ ๒
- ลำห้วยแม่ฮู้ ไหลผ่านหมู่ที่ ๕,๑๒ มาบรรจบกับแม่น้ำยมบริเวณหมู่ที่ ๑๒
- ลำห้วยสะท้อ ไหลผ่านหมู่ที่ ๑๑,๑๐ และ ๓ ไหลจากทิศตะวันตกมาทิศตะวันออก บรรจบกับแม่น้ำยม บริเวณหมู่ที่ ๓

๒ แหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น

- อ่างเก็บน้ำบ้านแม่เทินเหนือ เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง สร้างโดยงบประมาณของกรมชลประทาน อยู่ทางทิศตะวันออกของหมู่ที่ ๘ บ้านเทินเหนือ สามารถเก็บน้ำให้กับพื้นที่การเกษตร หมู่ที่ ๒ หมู่ที่ ๘ ในฤดูแล้งได้ประมาณ ๖๐๐ ไร่

ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงแหล่งน้ำต่าง ๆ

แหล่งที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

๑.๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม

ประวัติความเป็นมา

เดิมตำบลแม่สินอยู่ในเขตการปกครองของตำบลแม่สำ ซึ่งได้แยกออกมาเป็นตำบลแม่สิน เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ โดยมีหมู่บ้านในการปกครอง จำนวน ๖ หมู่บ้าน

เนื่องจากมีพื้นที่กว้างขวางมาก คือมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๔๐๓,๘๐๑ ไร่ จึงได้แยกหมู่บ้านตลอดมา จนปัจจุบันมีหมู่บ้านในการปกครองทั้งหมด ๒๕ หมู่บ้าน

ในการตั้งบ้านเรือนอยู่อาศัย จะตั้งบ้านเรือนอยู่ตามพื้นที่สำสวนหรือทำไร่ของตนเอง ซึ่งประชากรส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อาศัยมาแต่ดั้งเดิม โดยจะมีบางส่วนที่ย้ายถิ่นฐานมาจากจังหวัดใกล้เคียง คือ จังหวัดแพร่ ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกัน

จำนวนแรงงาน

ตำบลแม่สินมีประชากรแรงงาน (อายุ ๑๕-๕๐ ปี) จำนวน ๖,๗๕๖ คน หรือ ร้อยละ ๕๔ ของประชากรทั้งหมด ซึ่งจะมีการเคลื่อนย้ายแรงงานประมาณ ๓,๐๐๐ คน หรือร้อยละ ๔๔ ของประชากรวัยแรงงานทั้งตำบล โดยส่วนใหญ่ไปทำงานต่างจังหวัด ได้แก่ งานประเภทรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมและงานก่อสร้าง

รายได้/รายจ่ายของครัวเรือน

จากการประเมินรายได้ของเกษตรกรตำบลแม่สินจากข้อมูล กชช.๒ค รวมมูลค่าภาคเกษตรกรรมพบว่าเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย ๒๕,๐๐๐ บาท/ครัวเรือน/ปี หรือเฉลี่ย ๕,๖๘๐ บาท/คน ต่อปี เมื่อพิจารณา รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน จะแบ่งกลุ่มออกได้ ดังนี้

๑. กลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนสูง ส่วนใหญ่มาจากการประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ ๓๕,๗๐๐ บาท/ปี ประกอบด้วยหมู่ ๑,๒,๔,๖,๘,๙,๑๐,๑๒,๑๓,๒๑และ ๒๔

๒. กลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่ำ ส่วนใหญ่มาจากอาชีพการทำไร่ มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ ๑๕,๐๐๐ บาท/ปี

เป้าหมายของการทำฟาร์ม

ในปัจจุบันเกษตรกรได้ปรับเปลี่ยนวิถีทางของการทำการเกษตร จากการผลิตเพื่อบริโภคมาเป็นการผลิตเพื่อการค้า เพื่อให้มีรายได้เพียงพอต่อการใช้จ่ายในครัวเรือน ดังจะเห็นได้จากการหันมาทำสวนไม้ผลทดแทนการทำไร่กันมากขึ้น เป็นผลให้พื้นที่การทำสวนไม้ผลเพิ่มขึ้นทุกปี โดยเกษตรกรก็มีรายได้สูงขึ้นและมีความมั่นคงมากกว่าการทำไร่

การศึกษา

ประชากรส่วนใหญ่จบการศึกษาภาคบังคับจากโรงเรียนภายในตำบลแม่สิน ซึ่งมีโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน ๑๐ แห่ง นอกจากนี้ประชากรวัยศึกษาบางส่วนจะไปเรียนในโรงเรียนประจำอำเภอ หรือในจังหวัดใกล้เคียง คือจังหวัดอุดรธานี ซึ่งระยะทางไม่ห่างกันมากนัก

กองทุน

จากการที่ทางรัฐบาลให้ความสำคัญกับการผลิตและการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากหญ้า ทุกหมู่บ้านของตำบลแม่สินจึงได้รับการสนับสนุนเงินกองทุนแก้ไขปัญหาความยากจน หมู่บ้านละ ๒๘๐,๐๐๐ บาท และกองทุนหมู่บ้าน ๆ ละ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนของประชากรในแต่ละหมู่บ้าน ในการกู้ยืมเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพต่าง ๆ ทั้งในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร ช่วยให้ดำเนินการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีผลตอบแทนสูงขึ้น

องค์กรในชุมชน

- องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สิน
- กลุ่มเกษตรกรทำสวน
- กลุ่มสมาชิก สกต.
- กลุ่มกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร
- กลุ่มเกษตรกรทำนา

ตารางที่ ๓ ตารางแสดงจำนวนประชากร

หมู่ที่	จำนวน ครัวเรือน	ประชากร (ราย)			หมายเหตุ
		ชาย	หญิง	รวม	
๑	๔๔๕	๓๖๖	๓๗๙	๗๔๕	
๒	๓๕๓	๓๗๕	๓๘๓	๗๕๘	
๓	๒๓๐	๒๗๓	๒๖๓	๕๓๖	
๔	๓๑๖	๓๘๗	๓๓๙	๗๒๖	
๕	๒๘๖	๓๘๔	๓๗๘	๗๖๒	
๖	๔๑๘	๔๐๖	๓๗๙	๗๘๕	
๗	๑๗๗	๒๔๙	๒๔๖	๔๙๕	
๘	๓๑๙	๔๒๑	๔๒๑	๘๔๒	
๙	๘๕	๘๙	๙๕	๑๘๔	
๑๐	๑๒๘	๑๘๘	๑๗๒	๓๖๐	
๑๑	๒๕๕	๓๗๔	๓๓๙	๗๑๓	
๑๒	๒๐๑	๑๘๑	๑๙๙	๓๘๐	
๑๓	๒๓๒	๒๖๓	๒๖๖	๕๒๙	
๑๔	๒๒๒	๓๐๕	๓๑๙	๖๒๔	
๑๕	๑๑๓	๑๗๘	๑๗๗	๓๕๕	
๑๖	๓๖๘	๔๐๗	๓๘๗	๗๙๔	
๑๗	๑๙๖	๒๗๐	๒๘๒	๕๕๒	
๑๘	๑๑๘	๑๗๘	๑๗๗	๓๕๕	
๑๙	๑๔๘	๑๗๑	๑๗๔	๓๔๕	
๒๐	๑๒๑	๑๒๘	๑๓๑	๒๕๙	
๒๑	๓๓๗	๔๔๔	๔๐๖	๘๕๐	
๒๒	๑๙๐	๒๔๘	๒๖๐	๕๐๘	
๒๓	๙๒	๑๑๖	๑๑๘	๒๓๔	
๒๔	๑๓๙	๑๔๗	๑๓๙	๒๘๖	
๒๕	๒๓๔	๓๒๔	๒๙๙	๖๒๓	
รวม	๕,๗๒๓	๖,๘๗๒	๖,๗๒๘	๑๓,๖๐๐	

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครองอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ณ เดือนเมษายน ๒๕๖๗

ตารางที่ ๕_ตารางแสดงพื้นที่แต่ละหมู่บ้าน

หมู่ที่	หมู่บ้าน	พื้นที่ทั้งหมด(ข้อมูลจาก กรมการปกครอง)	ในเขต ชลประทาน จำนวนพื้นที่ (ไร่)	นอกเขตชลประทาน จำนวนพื้นที่(ไร่)	รวม
๑	สุเม่น	๒๓,๓๔๕.๐๐	-	๒๓,๓๔๕.๐๐	๒๓,๓๔๕.๐๐
๒	แม่เทินใต้	๒๖,๐๗๐.๐๐	-	๒๖,๐๗๐.๐๐	๒๖,๐๗๐.๐๐
๓	ผาเอียง	๙,๑๒๙.๐๐	-	๙,๑๒๙.๐๐	๙,๑๒๙.๐๐
๔	ห้วยโป้	๑๓,๖๙๓.๐๐	-	๑๓,๖๙๓.๐๐	๑๓,๖๙๓.๐๐
๕	แม่ฮู้	๓๗,๘๘๓.๐๐	-	๓๗,๘๘๓.๐๐	๓๗,๘๘๓.๐๐
๖	สะท้อ	๑๗,๗๓๓.๑๒	-	๑๗,๗๓๓.๑๒	๑๗,๗๓๓.๑๒
๗	ผาคำ	๕,๔๗๑.๐๐	-	๕,๔๗๑.๐๐	๕,๔๗๑.๐๐
๘	แม่เทินเหนือ	๒๘,๘๓๓.๐๐	-	๒๘,๘๓๓.๐๐	๒๘,๘๓๓.๐๐
๙	นาปลากั้ง	๑๑,๐๘๓.๐๐	-	๑๑,๐๘๓.๐๐	๑๑,๐๘๓.๐๐
๑๐	ปางสา	๑๖,๒๕๓.๐๐	-	๑๖,๒๕๓.๐๐	๑๖,๒๕๓.๐๐
๑๑	โป่งตีนตึง	๔๕,๒๓๓.๐๐	-	๔๕,๒๓๓.๐๐	๔๕,๒๓๓.๐๐
๑๒	ปากสิน	๑,๘๔๗.๐๐	-	๑,๘๔๗.๐๐	๑,๘๔๗.๐๐
๑๓	หาดแค	๑๐,๙๘๔.๐๐	-	๑๐,๙๘๔.๐๐	๑๐,๙๘๔.๐๐
๑๔	พงเสถียง	๕,๕๒๔.๐๐	-	๕,๕๒๔.๐๐	๕,๕๒๔.๐๐
๑๕	ปางตะเคียน	๑๖,๒๖๔.๐๐	-	๑๖,๒๖๔.๐๐	๑๖,๒๖๔.๐๐
๑๖	โป่งวัว	๘,๗๑๒.๐๐	-	๘,๗๑๒.๐๐	๘,๗๑๒.๐๐
๑๗	โป่งลำปาง	๑๑,๘๑๖.๐๐	-	๑๑,๘๑๖.๐๐	๑๑,๘๑๖.๐๐
๑๘	ปางสัก	๒๐,๐๖๔.๐๕	-	๒๐,๐๖๔.๐๕	๒๐,๐๖๔.๐๕
๑๙	ห้วยเดื่อ	๘,๘๕๖.๐๐	-	๘,๘๕๖.๐๐	๘,๘๕๖.๐๐
๒๐	ดอนเพชร	๑๑,๒๕๙.๐๐	-	๑๑,๒๕๙.๐๐	๑๑,๒๕๙.๐๐
๒๑	สุเม่นเหนือ	๒๑,๕๐๙.๐๐	-	๒๑,๕๐๙.๐๐	๒๑,๕๐๙.๐๐
๒๒	ยางตอย	๘,๓๔๑.๐๐	-	๘,๓๔๑.๐๐	๘,๓๔๑.๐๐
๒๓	วังทอง	๘,๗๖๒.๐๐	-	๘,๗๖๒.๐๐	๘,๗๖๒.๐๐
๒๔	ดงพริกแจว	๑,๘๔๐.๐๐	-	๑,๘๔๐.๐๐	๑,๘๔๐.๐๐
๒๕	แม่ทาง	๗,๘๗๙.๐๐	-	๗,๘๗๙.๐๐	๗,๘๗๙.๐๐
รวมพื้นที่ตำบลแม่สิน		๓๗๘,๓๘๓.๑๗	๐	๓๗๘,๓๘๓.๑๗	๓๗๘,๓๘๓.๑๗

ที่มา กรมชลประทาน

สาธารณสุข

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน พบว่าประชากรส่วนมากมีสุขภาพที่ดี มีการคัดกรองสุขภาพให้กับประชาชนกลุ่มเสี่ยง โรคที่มักเกิดแก่ประชาชนในชุมชน เช่น โรคความดัน โคเลสเตอรอลและโรคอื่นๆ อีกมาก องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สินและหน่วยงานสาธารณสุขโรงพยาบาล ได้จัดกิจกรรมร่วมมือกันรณรงค์ให้ชุมชนเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ ซึ่งก็ได้ผลในระดับหนึ่งประชาชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีแต่ต้องเป็นการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี

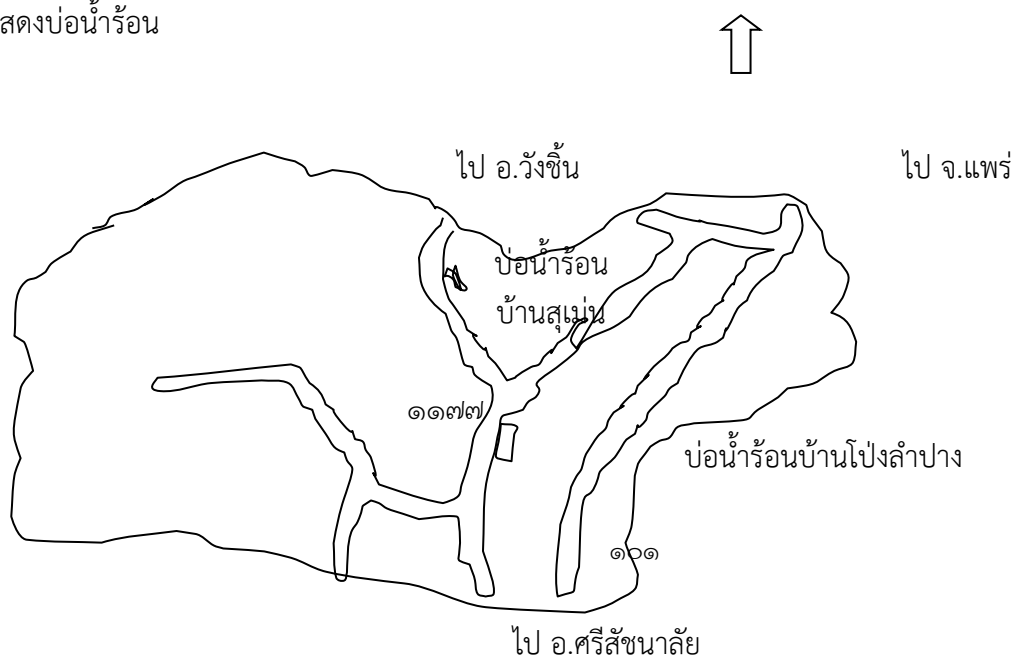
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	๔ แห่ง ได้แก่
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแม่สิน	หมู่ที่ ๒ บ้านแม่เทินใต้
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลผาเวียง	หมู่ที่ ๓ บ้านผาเวียง
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลห้วยโป้	หมู่ที่ ๔ บ้านห้วยโป้
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสะท้อ	หมู่ที่ ๖ บ้านสะท้อ

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ตำบลแม่สิน มีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชมได้หลายอย่าง เช่น

๑. สวนส้มเขียวหวาน ซึ่งจะปลูกตามเชิงเขาและข้างแหล่งน้ำต่าง ๆ ตามลักษณะสภาพภูมิประเทศของตำบล ทำให้มีลักษณะที่สวยงาม ร่มรื่น เหมาะแก่การแวะเยี่ยมชม สามารถส่งเสริมในลักษณะการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้
๒. บ่อน้ำร้อนบ้านโป่งลำปาง หมู่ที่ ๑๗ จะอยู่ติดกับทางหลวงหมายเลข ๑๑๗๗ ซึ่งสามารถเดินทางต่อไปยังอำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ เพื่อไปจังหวัดลำปาง เชียงใหม่ ได้ ระยะทางจากอำเภอสรีสัชนาลัย ๒๖ กิโลเมตร
๓. บ่อน้ำร้อนบ้านสุเม่น หมู่ที่ ๑ จะอยู่ห่างจากอำเภอสรีสัชนาลัย ๓๖ กิโลเมตร โดยถนนแยกออกมาจากทางหลวงหมายเลข ๑๑๗๗ บ่อน้ำร้อนจะอยู่ติดกับถนน ซึ่งเป็นเส้นทางที่รถนำเที่ยวของบริษัทต่าง ๆ ใช้เดินทางระหว่างจังหวัดสุโขทัยกับจังหวัดลำปาง เชียงใหม่

ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงบ่อน้ำร้อน

ขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรม อิทธิพลทางความคิด

ประชากรตำบลแม่สินส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ซึ่งมีการประกอบพิธีและทำบุญต่าง ๆ ตามประเพณีได้ปฏิบัติกันมาจากรบรรพบุรุษเป็นประจำทุกปี มีผลเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอาชีพทางการเกษตร และการดำรงชีวิตประจำวันของเกษตรกรตำบลแม่สิน มักประกอบพิธีแบบไทยล้านนา ภาคเหนือ ตอนบน เช่น งานบุญสงกรานต์ วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา สลาก ทำขวัญข้าว การทอดกฐิน เป็นต้น

๑.๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)

ลักษณะการใช้ที่ดิน

จากการสำรวจการใช้ที่ดินภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สิน สามารถจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินได้ดังต่อไปนี้

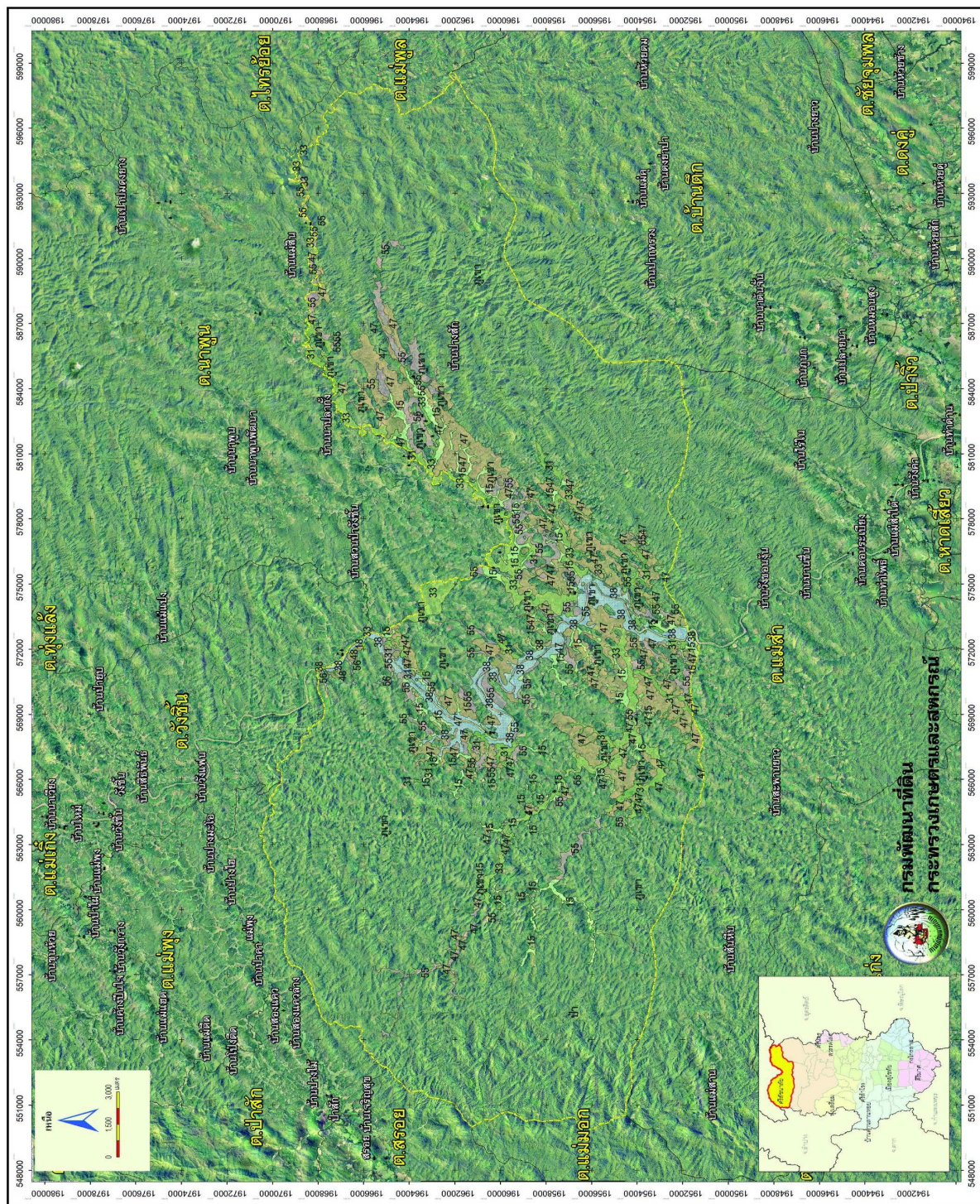
- การใช้ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย จะกระจายอยู่โดยทั่วไปภายในเขตตำบลในบริเวณสองฝั่งแม่น้ำยม และสองฟากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑๗๗ สภาพอาคารบ้านเรือนส่วนใหญ่เป็นบ้านไม้ชั้นเดียวได้ถูสูง
- การใช้ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม ในบริเวณฝั่งตะวันตกและฝั่งตะวันออกของริมฝั่งแม่น้ำยมจะเป็นกิจการ บิมน้ำมัน ร้านของชำและ ร้านอุปกรณ์การเกษตร เป็นต้น
- การใช้ที่ดินประกอบสถาบันการศึกษา ประกอบไปด้วยโรงเรียนระดับประถมศึกษา ๑๐ แห่งและระดับมัธยมศึกษา ๔ แห่ง
- การใช้ที่ดินประเภทสถาบันศาสนา โดยในพื้นที่ตำบลแม่สินมีวัดจำนวน ๗ แห่ง และ สำนักสงฆ์ ๑๖ แห่ง
- การใช้ที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณสุขและสาธารณูปการ โดยพื้นที่ดินแปลงใหญ่ในตำบล จะเป็นที่ตั้งของส่วนราชการกระจายตัวอยู่ทั่วไปในตำบล ได้แก่ ที่พักสายตรวจ ๓ แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ๔ แห่ง ศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน และหน่วยศึกษาการพัฒนาการอนุรักษ์ดินน้ำผาเวียง
- การใช้ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม จะได้แก่พื้นที่โดยรอบตำบลรวมทั้งพื้นที่ชนบททั่วไป

ลักษณะของแหล่งน้ำ แหล่งน้ำที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำยม , ลำห้วยสาขาได้แก่ ลำห้วยแม่สิน ลำห้วยแม่เทิน และ ลำห้วยสะท้อ อ่างเก็บน้ำแม่สิน ,อ่างเก็บน้ำแม่เทิน

ลักษณะของไม้และป่าไม้

ตำบลแม่สินมีพื้นที่ป่าชุมชนประมาณ ๒,๕๐๐ ไร่ลักษณะทั่วไปเป็นป่าโปร่ง พื้นที่ป่าไม้ไม่รกทึบ มีไม้ไผ่ชนิดต่าง ๆ ขึ้นอยู่มาก มีอยู่ทั่วไปตามพื้นที่ต่าง ๆ ที่เป็นที่ราบ หรือตามเนินเขา พันธุ์ไม้จะผลัดใบในฤดูแล้ง

ตำบลแม่มิ้น อำเภอสว่างวีรลักษณ์ จังหวัดสุโขทัย

แหล่งที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

ตารางที่ ๕ กลุ่มชุดดิน เนื้อที่ดิน และค่าวิเคราะห์ดิน ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชชาลัย จังหวัดสุโขทัย

ตำบล	หน่วยแผนที่ : กลุ่มชุดดิน	เนื้อที่ดิน (ไร่)	ค่าวิเคราะห์ดิน			
			pH	ระดับฟอสฟอรัส ที่เป็นประโยชน์	ระดับ อินทรีย์วัตถุ	ระดับโพแทสเซียม ที่เป็นประโยชน์
แม่สิน	๑๕	๘,๑๑๙	กรดปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	สูง
	๑๘	๖๐	กรดจัด	ต่ำ	ปานกลาง	สูง
	๒๙	๑	กรดจัด	ปานกลาง	ปานกลาง	สูงมาก
	๓๑	๕,๕๒๐	กรดจัด	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๓๓	๙,๓๑๖	กรดจัด	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๓๘	๗,๗๖๗	กรดจัด	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๔๗	๒๘,๐๕๕	กรดจัด	สูง	ต่ำ	สูงมาก
	๔๘	๓๐๐	กรดจัด	สูง	ปานกลาง	สูงมาก
	๕๕	๑๑,๐๘๐	กรดจัด	สูง	ปานกลาง	สูงมาก
	๕๖	๒๑๓	กรดจัด	สูง	ปานกลาง	สูงมาก
	รวม	๗๐,๔๓๑				

กลุ่มชุดดินที่ ๑๕

เป็นกลุ่มชุดดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ สภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน ดินลึกมาก การระบายน้ำไม่ดีหรือไม่ค่อยดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง สีน้ำตาลปนเทา ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีน้ำตาลหรือสีเทาปนชมพู มีจุดประสีเหลืองหรือสีน้ำตาลปนเหลืองตลอดชั้นดิน ชั้นดินล่างมักพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็ก และแมงกานีส ดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ค่าพีเอช ๖.๐-๗.๐ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ทำนา ในฤดูแล้งบริเวณที่มีแหล่งน้ำใช้ปลูกยาสูบ พืชผักต่างๆ หรือพืชไร่บางชนิด ถ้ามีการชลประทาน ใช้ทำนาได้ ๒ ครั้งในรอบปี

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ การเกิดชั้นดานแน่นที่บดใต้ชั้นไถพรวน โดยเฉพาะในดินที่มีอินทรีย์วัตถุน้อย ทำให้รากพืชเจริญเติบโตไม่ค่อยดี ข้าวแตกกอได้ยาก แต่สามารถปรับปรุงได้ โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุแก่ดินและมีการไถพรวนต่างระดับความลึกบ้าง

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ ในระยะการไถเตรียมดินก่อนการปักดำข้าวหรืออาจจะมีการปลูกพืชตระกูลถั่ว เป็นปุ๋ยพืชสดโดยใช้อัตราเมล็ดพันธุ์ ๕ กิโลกรัม/ไร่ หว่านก่อนถึงฤดูทำนา

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ดินกลุ่มนี้ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ในฤดูฝน เนื่องจากมีน้ำแช่ขังระดับสูง เว้นแต่จะปรับปรุงพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมได้ และต้องมีระบบการระบายน้ำที่ดี เนื่องจากดินระบายน้ำไม่ดี อาจมีน้ำแช่ขังได้เมื่อฝนตกหรือเมื่อให้น้ำแก่พืช ในช่วงฤดูแล้ง บริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ สามารถใช้ปลูกพืชไร่ได้ แต่ต้องมีการจัดการดินโดยการยกทรงเพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน

การเปลี่ยนสภาพการใช้ดินจากนาข้าวเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่แบบถาวร คือปลูกได้ทั้งฤดูฝนและฤดูแล้ง ต้องสร้างคันดินรอบพื้นที่ปลูกเพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีคูระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ย และการกำจัดศัตรูพืช

กรณีปลูกหลังเก็บเกี่ยวข้าวหรือปลูกในฤดูแล้ง ให้ยกร่องปลูกสูง ๒๐-๓๐ เซนติเมตร เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำแช่ขัง ถ้ามีฝนตกหรือการให้น้ำชลประทาน ควรมีร่องระบายน้ำรอบแปลงนาหรือภายในแปลงนาห่างกัน ๑๕-๒๐ เมตร ควรมีความกว้าง ๔๐-๕๐ เซนติเมตร เป็นการช่วยระบายน้ำผิวดิน และสะดวกในการให้น้ำ การเข้าไปดูแลแปลงปลูก

ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงปลูกแล้วไถคลุกเคล้าให้เข้ากับดิน ตากดินให้แห้งประมาณ ๒๐-๓๐ วันก่อนที่จะย่อยดินปลูกพืช การปลูกพืชตระกูลถั่วหรือใส่วัตถุปรับปรุงดิน เช่น ชีลีส้อย แกลบสด กากตะกอนจากโรงงานน้ำตาล หรือเศษพืช แล้วไถกลับไปในดิน เมื่อสลายตัวดีจะช่วยทำให้ดินร่วนซุย และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินเช่นกัน

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

ไม่แนะนำให้ปลูกเนื่องจากเป็นดินในที่ราบเรียบและราบลุ่ม มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน และมีการระบายน้ำเร็ว เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยยกร่องตามความยาวที่ กว้าง ๖-๘ เมตร ร่องกว้าง ๑.๕-๒.๐ เมตร ลึก ๑ เมตร ให้ร่องแปลงอยู่สูงกว่าระดับน้ำที่เคยท่วม แยกดินชั้นบนและล่างกองไว้ ทิ้งตากแดด ๑-๒ เดือน คลุกดินกับปุ๋ยอินทรีย์ ๑-๒ ตัน/ไร่ ไถคลุกเข้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๗-๑๔ วันก่อนปลูกพืช ระยะเวลาปลูกและปุ๋ยเคมีขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินที่พบในที่ลุ่ม ระบายน้ำไม่ดี มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน บางแห่งมีน้ำท่วมบ่า การปลูกพืชผักจะปลูกได้ก่อนและหลังฤดูฝน ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ หากต้องการเพาะปลูกอย่างถาวรจะต้องปรับปรุงพื้นที่เช่นเดียวกับการปลูกพืชไร่และไม้ผล โดยการทำคันกันน้ำรอบพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้สันร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีคูระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นสันร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้น้ำแช่ขังมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังสามารถที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช

กลุ่มชุดดินที่ ๑๘

เป็นกลุ่มชุดดินร่วนละเอียด เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือวัตถุเนื้อค่อนข้างหยาบที่ถูกชะพามาทับถม สภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน ดินลึกมาก การระบายน้ำไม่ค่อยดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนปนดินเหนียว สีนํ้าตาลอ่อนถึงสีเทามีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปน บางแห่งอาจพบศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสในดินล่าง ดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง

ค่าพีเอช ๕.๕-๖.๐ ดินล่างเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างเล็กน้อย ค่าพีเอช ๖.๐-๗.๕ ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางแห่งใช้ปลูกอ้อย หรือปลูกพืชล้มลุกในฤดูแล้ง

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ และส่วนใหญ่มีเนื้อดินบนค่อนข้างเป็นทราย ทำให้เสี่ยงต่อการขาดน้ำเล็กน้อย หากฝนทิ้งชว่นาน

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

เพิ่มความอุดมสมบูรณ์โดยไถกลบตอซังหลังเก็บเกี่ยวข้าว ปลูกพืชตระกูลถั่วในช่วงหลังเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว หมุนเวียนกับพืชไร่อย่างอื่น หรือการปลูกพืชปุ๋ยสด เช่น ปอเทือง โสนแอฟริกัน หรือถั่วต่างๆ หรือมีการปรับปรุงดินโดยใช้วัสดุอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ดินกลุ่มนี้ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูฝน เนื่องจากมีน้ำแช่ขังระดับสูง เว้นแต่จะปรับปรุงพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมได้ และต้องมีระบบการระบายน้ำที่ดี เนื่องจากดินระบายน้ำไม่ดี อาจมีน้ำแช่ขังได้เมื่อฝนตกหรือเมื่อให้น้ำแก่พืช ในช่วงฤดูแล้ง บริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ สามารถใช้ปลูกพืชไร่ได้ แต่ต้องมีการจัดการดินโดยการยกร่องเพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน

การเปลี่ยนสภาพการใช้ดินจากนาข้าวเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่แบบถาวร คือปลูกได้ทั้งฤดูฝนและฤดูแล้ง ต้องสร้างคันดินรอบพื้นที่ปลูกเพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้ร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีกระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ย และการกำจัดศัตรูพืช

กรณีปลูกหลังเก็บเกี่ยวข้าวหรือปลูกในฤดูแล้ง ให้ยกร่องปลูกสูง ๒๐-๓๐ เซนติเมตร เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำแช่ขัง ถ้ามีฝนตกหรือการให้น้ำชลประทาน ควรมีร่องระบายน้ำรอบแปลงนาหรือภายในแปลงนาห่างกัน ๑๕-๒๐ เมตร ควรมีความกว้าง ๔๐-๕๐ เซนติเมตร เป็นการช่วยระบายน้ำผิวดิน และสะดวกในการให้น้ำ การเข้าไปดูแลแปลงปลูก

ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงปลูกแล้วไถกลบเคล้าให้เข้ากับดิน ตากดินให้แห้งประมาณ ๒๐-๓๐ วันก่อนที่จะย่อยดินปลูกพืช การปลูกพืชตระกูลถั่วหรือใส่วัสดุปรับปรุงดิน เช่น ชีลีส้อย แกลบสด กากตะกอนจากโรงงานน้ำตาล หรือเศษพืช แล้วไถกลบไปในดิน เมื่อสลายตัวดีจะช่วยทำให้ดินร่วนซุย และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินเช่นกัน

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

ไม่แนะนำให้ปลูกเนื่องจากเป็นดินในที่ต่ำ มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน และมีการระบายน้ำค่อนข้างเลว เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยยกร่องตามความยาวที่ กว้าง ๖-๘ เมตร ร่องกว้าง ๑.๕-๒.๐ เมตร ลึก ๑ เมตร ให้ร่องแปลงอยู่สูงกว่าระดับน้ำที่เคยท่วม แยกดินชั้นบนและล่างกองไว้ ทิ้งตากแดด ๑-๒ เดือน คลุกดินกับปุ๋ยอินทรีย์ ๑๐-๒๐ กิโลกรัม/หลุม เป็นดินปลูก ระบายปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินที่พบในที่ลุ่ม ระบายน้ำไม่ดี มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน บางแห่งมีน้ำท่วมบ่า การปลูกพืชผักจะปลูกได้ก่อนและหลังฤดูฝน ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ หากต้องการเพาะปลูกอย่างถาวรจะต้องปรับปรุงพื้นที่เช่นเดียวกับการปลูกพืชไร่และไม้ผล โดยการทำคันกันน้ำรอบพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน และภายในพื้นที่ให้ยกร่องปลูกแบบถาวรโดยให้ร่องกว้าง ๖-๘ เมตร มีกระบายน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร บนสันร่องใหญ่อาจแบ่งซอยเป็นร่องย่อยโดยยกแปลงให้สูงขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ เซนติเมตร และกว้างระหว่าง ๑.๕-๒.๐ เมตร เพื่อช่วยในการระบายน้ำบนสันร่อง ป้องกันไม่ให้ดินแฉะมากเวลารดน้ำหรือเมื่อมีฝนตก และยังสามารถสะดวกในการที่จะเข้าไปดูแลด้านการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยและการกำจัดศัตรูพืช

กลุ่มชุดดินที่ ๒๙

เป็นกลุ่มชุดดินเหนียวที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ และ/หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินภูเขาไฟ พวกหินบะซอลต์ แอนดีไซต์ หรือพวกหินตะกอนหรือหินแปร พบบริเวณเทือกเขา หินปูนหรือหินภูเขาไฟ หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลอนชัน ดินลึกมาก การระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นดินเหนียว สีดินเป็นสีแดงถึงแดงเข้ม ดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด ค่าพีเอช ๔.๕-๕.๕ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำถึงค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผลต่างๆ

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บริเวณที่มีความลาดชันจะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

การจัดการดินสำหรับการปลูกพืช

ข้าว

กลุ่มชุดดินนี้ไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมาก หากจำเป็นต้องทำคันนาและมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมลิ็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมลิ็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบก่อนออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถว พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

แก้ปัญหาความเป็นกรด โดยใส่ปูนในรูปต่างๆ เช่น ปูนขาว ปูนมาร์ล ปูนเปลือกหอยเผา หินปูนบด หรือหินปูนฝุ่น ซึ่งจะใช้ชนิดไหนแล้วแต่ที่หาได้ง่ายในพื้นที่ ใช้อัตราแนะนำตามความต้องการปูน หวานให้ทั่วแปลงปลูก แล้วไถคลุกเคล้าให้เข้ากับดิน ทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วัน ก่อนปลูกพืช

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดี ขุดหลุมปลูก และรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระบายปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๐.๕-๑.๐ กิโลกรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกในฤดูแล้ง

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดี เหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

กลุ่มชุดดินที่ ๓๑

เป็นกลุ่มชุดดินเหนียวที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินชนิดต่างๆ หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงลอนชัน ดินลึกมาก การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินเป็นดินเหนียว สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดง ดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง ค่าพีเอช ๕.๕-๗.๐ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผลต่างๆ มีส่วนน้อยที่ยังคงเป็นสภาพป่าธรรมชาติ

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ สภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของดินได้ง่าย

การจัดการดินสำหรับการปลูกพืช

ข้าว

กลุ่มชุดดินนี้ไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมาก หากจำเป็นต้องทำคันนาและมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมลิ็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมลิ็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบก่อนออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถว พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดี ชุดหลุมปลูก และร่องกันหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดี เหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

กลุ่มชุดดินที่ ๓๓

เป็นกลุ่มชุดดินร่วนปนทรายแข็ง ที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบบริเวณสันดินริมน้ำเก่า เนินตะกอนรูปพัด หรือที่ราบตะกอนน้ำพา สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ดินลึกมาก การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทรายแข็งถึงดินร่วนเหนียวปนทรายแข็ง สีดินเป็นสีน้ำตาล หรือสีน้ำตาลปนแดง บางแห่งในดินล่างลึกๆ มีจุดประสีเทาและสีน้ำตาล อาจพบแร่ไมก้าหรือก้อนปูนปะปน ดินบนเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย ค่าพีเอช ๕.๕-๖.๕ ดินส่วนล่างเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างเล็กน้อย ค่าพีเอช ๖.๕-๘.๐ มีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น ข้าวโพด อ้อย ฝ้าย ยาสูบ ถั่วต่างๆ และสับปะรด บางแห่งใช้ปลูกไม้ผล หรือเป็นที่อยู่อาศัย

ดินกลุ่มนี้ไม่มีปัญหาในการใช้ประโยชน์ แต่ควรมีการปรับปรุงบำรุงดินอยู่เสมอ โดยเฉพาะการเพิ่มอินทรีย์วัตถุที่จะช่วยไม่ให้ดินแน่นทึบหรือเกิดชั้นดาน

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

กลุ่มชุดดินนี้ ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมาก หากจำเป็นต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๐-๒.๐ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมลิ็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมลิ็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียนหรือปลูกพืชสลับเป็นแถว พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดี ขุดหลุมปลูก และรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๑-๒ กิโลกรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกในฤดูแล้ง

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดี เหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

กลุ่มชุดดินที่ ๓๘

เป็นกลุ่มชุดดินร้อนที่เกิดจากวัตถุดิบกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า ที่มีลักษณะการทับถมเป็นชั้นๆ ของตะกอนในแต่ละช่วงเวลา บริเวณสันดินริมน้ำ หรือที่ราบตะกอนน้ำพา สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ดินลึกมาก การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนหรือดินร่วนปนทรายละเอียด สีดินเป็นสีน้ำตาล อาจพบจุดประสีเทาและสีน้ำตาลในดินล่าง บางแห่งมีแร่ไมก้าหรือก้อนปูนปะปน ดินเป็นกรดจัดถึงด่างปานกลาง ค่าพีเอช ๕.๕-๘.๐ ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ พืชผัก สวนผลไม้ และเป็นบ้านเรือนที่อยู่อาศัย

ปัญหาที่พบ ได้แก่ น้ำท่วมบ่าบางปีในช่วงฤดูฝน อาจทำความเสียหายแก่พืชผลได้

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

กลุ่มดินชุดนี้ไม่เหมาะสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมาก หากจำเป็นต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

ทำพราง หรือเชือกกันน้ำ เพื่อป้องกันน้ำท่วมบ่า พร้อมทั้งจัดระบบการระบายน้ำออกจากพื้นที่เพาะปลูก หรือปรับระยะเวลาการปลูกพืชเพื่อหลีกเลี่ยงช่วงน้ำท่วม ปรับปรุงบำรุงดินโดยใส่ปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา ๑-๒ ตัน/ไร่ หรือปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบ

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดี ขุดหลุมปลูก และรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๑-๒ กิโลกรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดีเหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

กลุ่มชุดดินที่ ๔๗

เป็นกลุ่มชุดดินต้นที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของวัตถุดิบกำเนิดดินที่มาจากหินเนื้อละเอียด สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยจนถึงเนินเขา การระบายน้ำดี เนื้อดินบน

เป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วนที่มีเศษหินปะปนมาก ส่วนใหญ่พบชั้นหินพื้นดินกว่า ๕๐ เซนติเมตร สีดินเป็นสีน้ำตาล เหลือง หรือแดง ดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง ค่าพีเอช ๕.๕-๗.๐ ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังหรือป่าละเมาะ บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผลและไม้ผลยืนต้น เช่น ข้าวโพด ข้าวไร่ ถั่วลิสง มะม่วง มะขามหวาน ยูคาลิปตัส สวนสัก

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เป็นดินตื้น บริเวณที่ลาดชันจะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดินอย่างรุนแรง

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

กลุ่มดินชุดนี้ไม่เหมาะสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมาก หากจำเป็นต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

เตรียมดินขางความลาดเท หรือทำแนวหญ้าแฝกขางความลาดเทของพื้นที่ เพื่อชะลอการไหลบ่าของน้ำที่ผิว ดิน และขุดบ่อตกตะกอน ปัญหาดินขาดธาตุอาหารพืชบางอย่าง และดินเก็บความชื้นไม่ค่อยอยู่ ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ไร่ละ ๑.๕-๒.๐ ตัน หรือปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบลงดิน หรือปลูกพืชตระกูลถั่วสลับกับพืชไร่หลัก

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

ไม่เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากดินตื้นถึงตื้นมาก และมีความลาดชันสูง เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยขุดหลุมให้ใหญ่ขึ้น รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๓-๕ กิโลกรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกในฤดูแล้ง

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดีเหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

กลุ่มชุดดินที่ ๔๘

เป็นกลุ่มชุดดินตื้นที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของวัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากหินเนื้อค่อนข้างหยาบ หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยจนถึงเนินเขา การระบายน้ำดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายปนเศษหินหรือปนกรวดมาก ก้อนกรวดส่วนใหญ่เป็นหินกลมมน หรือเศษหินต่างๆ บางแห่งอาจชั้นหินพื้นดินกว่า ๕๐ เซนติเมตร สีดินเป็นสีน้ำตาล เหลือง หรือแดง ดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง ค่าพีเอช ๕.๐-๖.๐ ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังหรือป่าละเมาะ และทุ่งหญ้าธรรมชาติ บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่ ไม้โตเร็ว เช่น ข้าวโพด มะม่วง มะขาม ยูคาลิปตัส

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เป็นดินตื้น ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บริเวณที่มีความลาดชันสูงจะมีปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

กลุ่มดินชุดนี้ไม่เหมาะสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมาก หากจำเป็นต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน อัตรา ๑-๓ ตัน/ไร่ หรือปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบลงดิน ปลูกพืชไร่ตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่ ควรปลูกแถบหญ้าแฝกตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่ เพื่อช่วยชะลอการไหลบ่าของน้ำ ปลูกพืชตระกูลถั่วแซมระหว่างแถวพืชหลัก หรือปลูกพืชเหลือมถั่ว บริเวณที่มีความลาดเทเกิน ๕% ควรนำมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำวิธีกลมาใช้ เช่น ทำคันดิน คันเบนน้ำ ทางระบายน้ำ บ่อดักตะกอน หรือขุดบ่อน้ำในไร่นา

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

ไม่เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากดินตื้นถึงตื้นมาก เว้นแต่มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่โดยขุดหลุมให้ใหญ่ขึ้น รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๓-๕ กิโลกรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกในฤดูแล้ง

พืชผักกินใบ

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นดินดอน ระบายน้ำดีเหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

กลุ่มชุดดินที่ ๕๕

เป็นกลุ่มชุดดินลิกปานกลางที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของวัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากหินเนื้อละเอียดที่มีปูนปน สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเป็นเนินเขา การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินเป็นดินเหนียว ดินชั้นล่างลิกประมาณ ๕๐-๑๐๐ เซนติเมตรจากผิวดิน จะพบชั้นหินพื้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหินตะกอนเนื้อละเอียด บางแห่งมีก้อนปูนปน สีดินเป็นสีน้ำตาล เหลือง หรือแดง ดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างเล็กน้อย ค่าพีเอช ๖.๐-๘.๐ ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่บางชนิด เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย และไม้ผล

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินมีโครงสร้างแน่นทึบยากต่อการไหลซึมของรากพืช บริเวณลาดชันสูงจะเกิดการชะล้างพังทลายของดิน

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

กลุ่มดินชุดนี้ไม่เหมาะสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมาก หากจำเป็นต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

การเตรียมดินและทำคันดินขวางความลาดเท ขุดบ่อดักตะกอน และยังสามารถใช้น้ำเสริมในการเพาะปลูก นำมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำทางพีชมาใช้ เช่น การปลูกพืชเป็นแถบสลับกับการปลูกพืชเป็นแถวขวางความลาดเทของพื้นที่ ใส่ปุ๋ยอินทรีย์อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ หรือปลูกพืชปุ๋ยสด ปลูกพืชตระกูลถั่วสลับกับพืชไร่หลัก หรือปลูกพืชตระกูลถั่วแซมพืชหลัก

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดี ขุดหลุมปลูก และรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกให้เพียงพอตลอดปี

พืชผักกินใบ

เป็นดินดอน ระบายน้ำดีเหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

กลุ่มชุดดินที่ ๕๖

เป็นกลุ่มชุดดินลึกปานกลางที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของวัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากหินตะกอนเนื้อหยาบ หรือหินอัคนีเนื้อหยาบ สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเป็นเนินเขา การระบายน้ำดี ดินบนเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างลึก ๕๐ เซนติเมตรลงไป เป็นดินร่วนเหนียวปนทรายปนเศษหินหนาแน่นมาก บางแห่งพบชั้นหินพื้นลึกกว่า ๑๐๐ เซนติเมตร สีดินเป็นสีน้ำตาล เหลือง หรือแดง ดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง ค่าพีเอช ๕.๐-๖.๐ ความสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ เช่น อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และบริเวณที่ลาดชันสูงจะเกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย

การจัดการดินสำหรับปลูกพืช

ข้าว

กลุ่มดินชุดนี้ไม่เหมาะสำหรับปลูกข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอน ระบายน้ำดี เสี่ยงต่อการขาดน้ำมาก หากจำเป็นต้องทำคันนา และมีแหล่งน้ำ

พืชไร่ (ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และถั่วต่างๆ)

เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน อัตรา ๑-๓ ตัน/ไร่ หรือปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบลงดิน ปลูกพืชไร่ตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่ ควรปลูกแถบหญ้าแฝกตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่ เพื่อช่วยชะลอการไหลบ่าของน้ำ ปลูกพืชตระกูลถั่วแซมระหว่างแถวพืชหลัก

ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน ยางพารา)

เหมาะสมในการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดี ขุดหลุมปลูก และรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ระยะปลูกและปุ๋ยเคมี ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผล ในกรณีดินเป็นกรดให้ใส่ปูนขาว อัตรา ๑-๒ กิโลกรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช ควรมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูกให้เพียงพอตลอดปี

พืชผักกินใบ

เป็นดินดอน ระบายน้ำดีเหมาะสมสำหรับปลูกพืชผัก แต่บริเวณพื้นที่ลาดชันจะต้องเตรียมแปลงปลูกขวางความลาดเทของพื้นที่ และมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล

๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

(๑) ครัวเรือนเกษตรกร

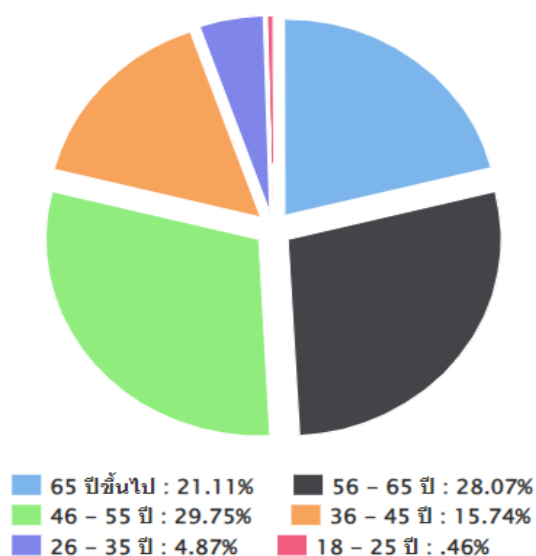
ตำบลแม่สิน มีครัวเรือนเกษตรกร จำนวน ๓,๔๔๙ ครัวเรือน โดยมีหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี จำนวน ๑,๐๒๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๗๕ รองลงมาอายุระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐๗ และอายุระหว่าง ๖๕ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๑๑ ตามลำดับ

ตารางที่ ๖ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลแม่สิน อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสุโขทัย

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๗๒๘	๒๑.๑๑
๕๖ - ๖๕ ปี	๙๖๘	๒๘.๐๗
๔๖ - ๕๕ ปี	๑,๐๒๖	๒๙.๗๕
๓๖ - ๔๕ ปี	๕๔๓	๑๕.๗๔
๒๖ - ๓๕ ปี	๑๖๘	๔.๘๗
๑๘ - ๒๕ ปี	๑๖	๐.๔๖
รวม	๓,๔๔๙	๑๐๐

ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสุโขทัย พ.ศ. ๒๕๖๕

ภาพที่ ๗ แสดงหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลแม่สิน อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสุโขทัย

(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสุโขทัย พ.ศ. ๒๕๖๕)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

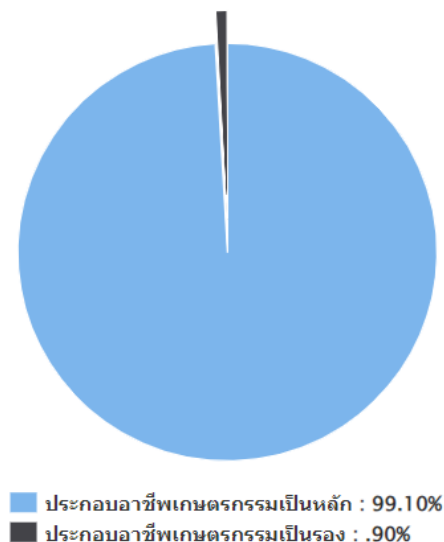
ตำบลแม่สิน มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๓,๔๑๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๑๐ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๓๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๙๐

ตารางที่ ๗ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลแม่สิน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๓,๔๑๘	๙๙.๑๐
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๓๑	๐.๙๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร, พ.ศ. ๒๕๖๕

ภาพที่ ๘ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลแม่สิน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร

(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร พ.ศ. ๒๕๖๕)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

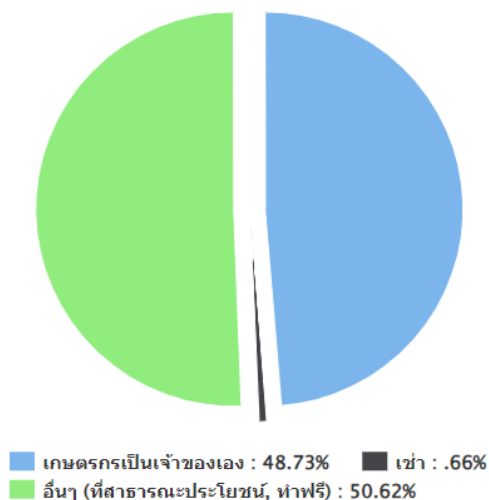
ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลแม่สิน ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๑,๘๕๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๗๓ รองลงมาคืออื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๑,๙๒๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๖๒ และเช่า จำนวน ๒๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๖ ตามลำดับ

ตารางที่ ๘ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลแม่สิน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๑,๘๕๕	๔๘.๗๓
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๑,๙๒๗	๕๐.๖๒
เช่า	๒๕	๐.๖๖

ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร พ.ศ. ๒๕๖๕

ภาพที่ ๙ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลแม่สิน อำเภอสว่างวีรกรรม จังหวัดสุโขทัย

(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอสว่างวีรกรรม จังหวัดสุโขทัย พ.ศ. ๒๕๖๕)

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าตัวเอง)

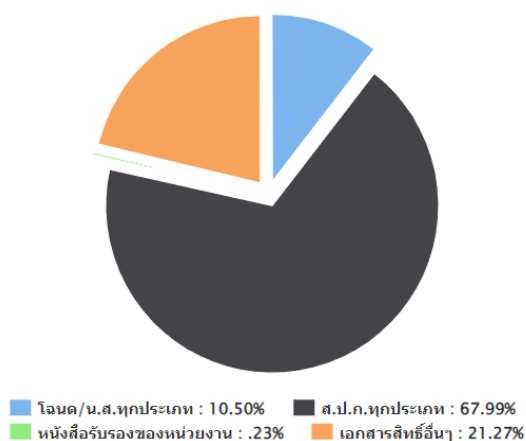
เกษตรกรตำบลแม่สิน มีการถือครองที่ดินแบบไม่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน ๔๕๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๒ รองลงมาคือเอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก. จำนวน ๑,๔๕๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๙๙ และเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน ๒๒๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๕๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๙ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลแม่สิน อำเภอสว่างวีรกรรม จังหวัดสุโขทัย

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๒๒๔	๑,๔๕๑	๕	๔๕๔	๑,๘๕๕

ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอสว่างวีรกรรม จังหวัดสุโขทัย พ.ศ. ๒๕๖๕

ภาพที่ ๑๐ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลแม่สิน อำเภอสว่างวีรกรรม จังหวัดสุโขทัย

ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอสว่างวีรกรรม จังหวัดสุโขทัย พ.ศ. ๒๕๖๕)

๒) องค์การและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตำบลแม่สิน มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๑ กลุ่ม มีสมาชิก ๓๒ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๔ กลุ่ม สมาชิก ๕๕ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๓ กลุ่ม สมาชิก ๕๕ ราย วิสาหกิจชุมชน ๕๐ แห่ง สมาชิก ๙๕๘ ราย สหกรณ์จำนวน ๑ แห่ง สมาชิก ๗๐ ราย และกลุ่มเกษตรกร ๐ กลุ่ม สมาชิก ๐ ราย

ตารางที่ ๑๐ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร ตำบลแม่สิน อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสุโขทัย

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
แม่สิน	๑	๓๒	๔	๕๕	๓	๕๕	๕๐	๙๕๘	๑	๗๐		
รวม	๑	๓๒	๔	๕๕	๓	๕๕	๕๐	๙๕๘	๑	๗๐		

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสหัสขันธ์, พ.ศ. ๒๕๖๕

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลแม่สิน มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๐ ศูนย์ และศพก. เครือข่าย ๒ ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๑ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ๙ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๐ ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๐ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ๐ ศูนย์

ตารางที่ ๑๑ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลแม่สิน อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสุโขทัย

หมู่ที่	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศตปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศสสัตว์	ปกริพ	
๑				๑					
๒				๑					
๔				๑					
๙				๑					
๑๒		๑		๑					
๑๓			๑	๑					
๒๑				๑					-
๒๔		๑		๑					
๒๕				๑					
รวม	-	๒	๑	๙	-	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสหัสขันธ์, พ.ศ. ๒๕๖๗

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลแม่สิน มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๗๘ คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุด จำนวน ๒๕ ราย รองลงมาคือหมอดินอาสา ๒๕ ราย และอาสาสมัครปฎิรูปที่ดิน ๑๘ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม เกษตรกรบางรายทำหน้าที่อาสาสมัครมากกว่า ๒ หน้าที่

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรตำบลแม่สิน อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

หมู่ที่	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตรกร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
๑			๑		๑	๑			๑
๒					๑	๑			๑
๓					๑	๑			๑
๔					๑	๑			๑
๕					๑	๑			๑
๖					๑	๑			๑
๗			๒		๑	๑			๒
๘					๑	๑			
๙					๑	๑			
๑๐					๑	๑			
๑๑					๑	๑			
๑๒		๑			๑	๑			๑
๑๓					๑	๑			๑
๑๔					๑	๑			
๑๕					๑	๑			
๑๖					๑	๑			
๑๗			๑		๑	๑			๑
๑๘					๑	๑			
๑๙					๑	๑			
๒๐					๑	๑			
๒๑					๑	๑			๒
๒๒					๑	๑			๑
๒๓				๑	๑	๑			

๒๔	๑	๒			๑	๑			๒
๒๕		๑			๑	๑			๒
รวม	๑	๔	๔	๑	๒๕	๒๕	-	-	๑๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย, พ.ศ ๒๕๖๕

(๒) ปรากฏชาวบ้าน

-ไม่มี-

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่าย ตำบลแม่สิน อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายปราโมทย์ สังขวุฒิ

บ้านเลขที่ : 329 หมู่ 24 ตำบลแม่สิน อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

สถานการณ์ของพื้นที่ : ตำบลแม่สินมีพื้นที่ปลูกส้มเขียวหวาน พันธุ์สีทองเป็นจำนวนมาก และประสบปัญหาเรื่องโรคแมลงศัตรูพืช รวมถึงคุณภาพผิวส้มเขียวหวาน

แนวทางการพัฒนา : ปรับเปลี่ยนพันธุ์ส้มเขียวหวาน

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : การคิดค้นและปรับปรุงพันธุ์ส้มเขียวหวานจากพันธุ์สีทอง เป็นพันธุ์สีทองได้ใบ

หลักสูตรเรียนรู้ : ๑. การขยายพันธุ์พืช

๒. การจัดการดิน/ปุ๋ย

หลักสูตรบังคับ

๑. การจัดการศัตรูพืช/สารชีวภัณฑ์

๒. GAP (Good Agricultural Practices)

หลักสูตรเสริม

๑. การวางแผนการผลิต/ระบบน้ำ

๒. การตลาด

ศูนย์เครือข่าย จำนวน ๑ ศูนย์

ตารางที่ ๑๓ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลแม่สิน อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลแม่สิน อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่าย ตำบลแม่	การผลิตส้มเขียวหวาน และกระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต ส้มเขียวหวาน	๒๔	แม่สิน	นายปราโมทย์ สังขวุฒิ	๐๘๓๔๒๐๒๒๑๓

	สิน อำเภอสรีสัชชา ลัย จังหวัดสุโขทัย					
๒	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่ม ประสิทธิภาพการ ผลิตสินค้าเกษตร เครือข่าย ตำบลแม่ สิน อำเภอสรีสัชชา ลัย จังหวัดสุโขทัย	การผลิตส้มเขียวหวาน	๑๒	แม่สิน	นายสมพงษ์ ปลาปือก	๐๘๗๘๔๐๐๓๗๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชชาลัย, พ.ศ ๒๕๖๕

ภาพที่ ๑๑ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่าย ตำบลแม่สิน

ที่มา ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่าย ตำบลแม่สิน

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลแม่สิน

ตำบลแม่สิน มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๙ กลุ่ม ได้แก่

๑. แปลงใหญ่ทุเรียนแม่เทินเหนือ ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชชาลัย จังหวัดสุโขทัย
๒. แปลงใหญ่ยางพาราบ้านแม่ทาง ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชชาลัย จังหวัดสุโขทัย
๓. แปลงใหญ่ส้มเขียวหวาน ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชชาลัย จังหวัดสุโขทัย
๔. แปลงใหญ่ส้มเขียวหวานแม่สินโซนเหนือ ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชชาลัย จังหวัดสุโขทัย
๕. แปลงใหญ่ส้มเขียวหวานเกษตรปลอดภัยบ้านแม่ทาง ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชชาลัย จังหวัดสุโขทัย
๖. แปลงใหญ่ส้มแม่สินพัฒนา ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชชาลัย จังหวัดสุโขทัย
๗. แปลงใหญ่ส้มเขียวหวานเกษตรรุ่งเรือง ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชชาลัย จังหวัดสุโขทัย
๘. แปลงใหญ่ส้มเขียวหวานพัฒนาอาชีพเกษตรกรทำสวนส้มตำบลแม่สิน ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชชาลัย จังหวัดสุโขทัย
๙. แปลงใหญ่ส้มเขียวหวานก้าวหน้าพัฒนาแม่สิน ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชชาลัย จังหวัดสุโขทัย

แผนการผลิตรายกลุ่มของแปลงใหญ่ส้มเขียวหวาน ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
ที่อยู่ หมู่ 24 ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

กิจกรรม การผลิตส้มเขียวหวาน

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๒๒,๑๐๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๑๘,๓๒๕ บาท (๑๗.๐๘.%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๓,๐๐๐ /ไร่ เป็น ๓,๕๐๐ /ไร่ (๑๖.๖๗ %)
- เป้าหมายรายได้ ๑๐,๐๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการระบาย ๕,๐๐๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การผลิตส้มเขียวหวานคุณภาพตามมาตรฐาน GAP GI
๒. การแปรรูปผลผลิตส้มเขียวหวาน

ตารางที่ ๑๔ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ที่	หมู่ที่	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ประธาน	เบอร์โทรศัพท์ประธาน
๑	๘	แปลงใหญ่ทุเรียนแม่เทินเหนือ ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	ทุเรียน	๙๖	๕๕๒	นายกรกรกฎ ดวงจิตต์	โทร. ๐๙๒ ๙๓๑๘๙๓๒
๒		แปลงใหญ่ย่างพารา บ้านแม่ทาง ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	ย่างพารา	๓๐	๖๒๙.๗๕	นายประสาน มะรินทร์	โทร. ๐๘๖ ๒๑๓๗๔๑๙
๓	๒๔	แปลงใหญ่ ส้มเขียวหวาน ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	ส้มเขียวหวาน	๕๐	๘๐๐	นายปราโมทย์ สังขวุฒิ	โทร. ๐๘๕ ๗๓๓๐๙๗๗
๔	๒	แปลงใหญ่ ส้มเขียวหวานแม่สิน โชนเหนือ ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	ส้มเขียวหวาน	๔๗	๕๙๒.๗๕	นายสมาน เสนากุล	โทร. ๐๙๑ ๒๙๑๘๔๐๓
๕	๒๕	แปลงใหญ่ ส้มเขียวหวานเกษตรปลอดภัยบ้านแม่ทาง ตำบลแม่สิน อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	ส้มเขียวหวาน	๓๙	๓๔๗	นางพรนภัส ยอดเพชร	โทร. ๐๙๕ ๕๒๕๑๐๑๓
๖	๑๒	แปลงใหญ่ส้มแม่สินพัฒนา ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย	ส้มเขียวหวาน	๕๗	๖๐๗.๕๐	นายสมพงษ์ ปลาปือก	โทร. ๐๘๗ ๘๔๐๐๓๗๒

		จังหวัดสุโขทัย					
๗	๑	แปลงใหญ่ ส้มเขียวหวานเกษตร รุ่งเรือง ตำบลแม่สิน อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	ส้มเขียวหวาน	๓๗	๖๔๓	นายประจักษ์ มั่นหมาย	โทร. ๐๙๓ ๑๙๓๐๓๒๐
๘	๔	แปลงใหญ่ ส้มเขียวหวานพัฒนา อาชีพเกษตรกรทำ สวนส้มตำบลแม่สิน ตำบลแม่สิน อำเภอ ศรีสัชนาลัย	ส้มเขียวหวาน	๕๐	๖๕๐	นายวิบูลย์ กาใจ	โทร. ๐๘๖ ๒๐๑๗๘๔๑
๙	๒๑	แปลงใหญ่ ส้มเขียวหวาน ก้าวหน้าพัฒนาแม่สิน ตำบลแม่สิน อำเภอ ศรีสัชนาลัย จังหวัด สุโขทัย	ส้มเขียวหวาน	๓๐	๓๓๓	นายประกิจ ยุธยาตร	โทร. ๐๙๑ ๒๙๔๐๑๒๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย, พ.ศ ๒๕๖๗

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน

ดินในพื้นที่ตำบลแม่สิน

ตารางที่ ๑๕ แสดงทรัพยากรดินตำบลแม่สิน อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	๒๙๙,๔๔๙.๐๐	๙๘.๑๓
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	-	-
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๑,๖๗๔.๙๕	๐.๕๕
กลุ่มชุดดินผสม	-	-
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๔,๐๒๒.๐๙	๑.๓๒

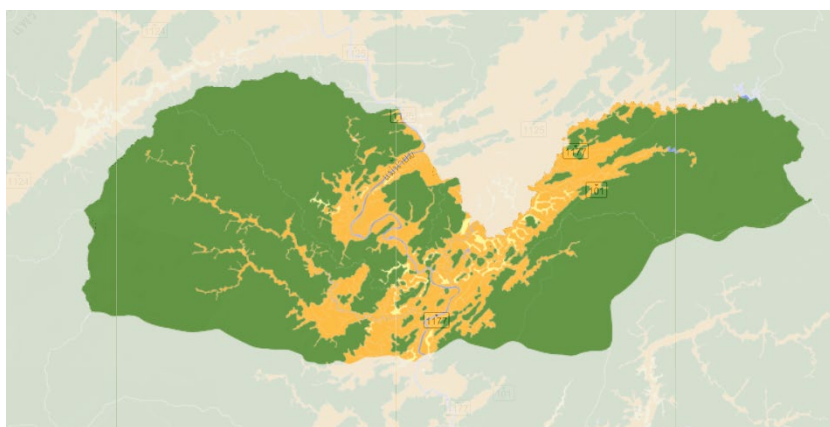
ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน AGI MAP พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๒ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินตำบลแม่สิน อำเภอสรีสาชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน AGI MAP พ.ศ. ๒๕๖๗)

ภาพที่ ๑๓ แสดงพื้นที่แสดงทรัพยากรดินตำบลแม่สิน อำเภอสรีสาชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน AGI MAP พ.ศ. ๒๕๖๗)

๒) ทรัพยากรน้ำ

ตำบลแม่สิน เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ๘๐ % ของพื้นที่ทั้งหมด นอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

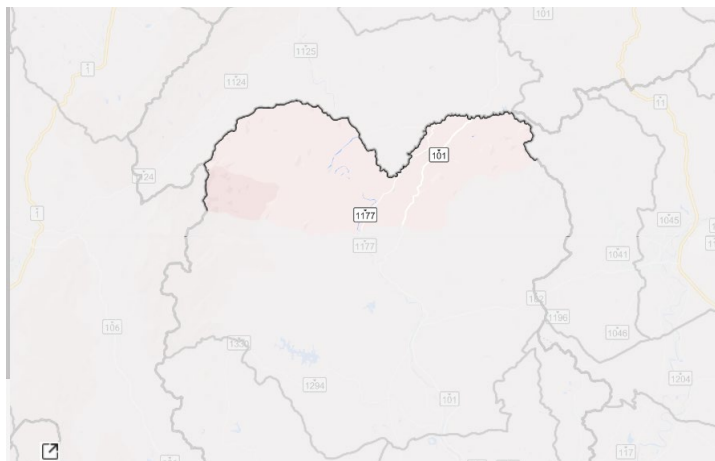
- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลตำบลแม่สิน อำเภอสรีสาชนาลัย จังหวัดสุโขทัย รวมทั้งสิ้น ๑๘ บ่อ

ภาพที่ ๑๔ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน AGI MAP พ.ศ. ๒๕๖๗)

ภาพที่ ๑๕ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน AGI MAP พ.ศ. ๒๕๖๗)

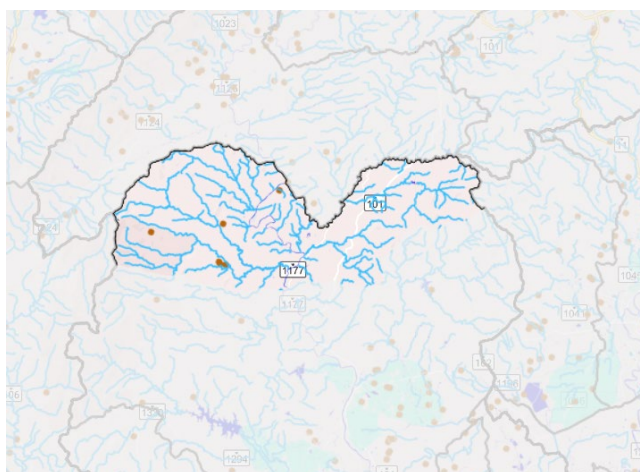
- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบ และในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็น [น้ำจืด](#) ปกติ น้ำผิวดิน จะได้รับการเติมจากฝน ตำบลแม่สิน มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้ แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน ๖ แห่ง โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน ๐ แห่ง โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน ๐ แห่ง โครงการชลประทานใหญ่ จำนวน ๐ แห่ง และ แหล่งน้ำจากสำนักงานปฎิรูปที่ดิน จำนวน ๐ แห่ง

ภาพที่ ๑๖ แสดงแหล่งน้ำผิวดินตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน AGI MAP ,พ.ศ. ๒๕๖๗)

ภาพที่ ๑๗ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน AGI MAP ,พ.ศ. ๒๕๖๗)

แหล่งน้ำธรรมชาติ

- แม่น้ำยม ไหลผ่านหมู่ที่ ๑, ๑๒, ๑๓, ๒๑, ๒๔ และหมู่ที่ ๖ จากเหนือจดใต้ ในฤดูแล้งจะตื้นเขิน
- ลำห้วยแม่สิน จะไหลมาจากทางทิศเหนือของตำบล ผ่านหมู่ที่ ๔,๗,๙,๑๒ และ หมู่ที่ ๒ บางส่วนไหลไปบรรจบกับแม่น้ำยมบริเวณหมู่ที่ ๑๒ เป็นเส้นแบ่งเขตระหว่างตำบลแม่สินกับตำบลนาพูน อำเภอวังชัน จังหวัดแพร่
- ลำห้วยแม่เทิน ไหลผ่านหมู่ที่ ๘ และหมู่ที่ ๒ มาบรรจบรวมกับลำห้วยแม่สินบริเวณหมู่ที่ ๒
- ลำห้วยแม่ฮู้ ไหลผ่านหมู่ที่ ๕,๑๒ มาบรรจบกับแม่น้ำยมบริเวณหมู่ที่ ๑๒

- ลำห้วยสะท้อน ไหลผ่านหมู่ที่ ๑๑,๑๐ และ ๓ ไหลจากทิศตะวันตกมาทิศตะวันออก บรรจบกับแม่น้ำยม บริเวณหมู่ที่ ๓

แหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น

- อ่างเก็บน้ำบ้านแม่เทินเหนือ เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง สร้างโดยงบประมาณของกรมชลประทาน อยู่ทางทิศตะวันออกของหมู่ที่ ๘ บ้านเทินเหนือ สามารถเก็บน้ำให้กับพื้นที่การเกษตร หมู่ที่ ๒ หมู่ที่ ๘ ในฤดูแล้งได้ประมาณ ๖๐๐ ไร่

๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่คำว่า ไม่มี)

พื้นที่ทั้งตำบลแม่สิน เป็นพื้นที่ราบและที่ลาดเชิงเขา มีแม่น้ำยมและลำห้วยแม่สินไหลผ่าน มีความเหมาะสมแก่การปลูกส้มเขียวหวานสีทองและเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล ช่วงอากาศหนาวเย็นมีอุณหภูมิ ๑๔ - ๒๐ องศาเซลเซียส มีผลให้ผิวส้มเขียวหวานเปลี่ยนเป็นสีทอง นอกจากนี้บริเวณสวนส้มตำบลแม่สิน มีบ่อน้ำร้อนอยู่ ๒ แห่ง ริมตลิ่งแม่น้ำยมทำให้ ดินมีแร่กำมะถัน อาจเป็นปัจจัยกระตุ้นให้ส้มเขียวหวานสีทองมีรสชาติเป็นเอกลักษณ์ รสหวานอมเปรี้ยว เมื่อสุกแล้วมีรสชาติเข้มข้น เนื้อผลมีสีส้มอมทอง

คุณลักษณะของส้มจะเปลี่ยนไปตามฤดูกาล เช่น ส้มรุ่นที่ ๑ ของฤดูกาล ช่วงเดือน พฤศจิกายน-มกราคม ผิวจะตกรส,ผลแก่มีผิวเขียวอมเหลือง รสชาติหวานอมเปรี้ยว ส่วนฤดูกาลส้มธรรมชาติ รุ่นที่ ๒ ช่วงผลผลิตออก กุมภาพันธ์-มีนาคม ซึ่งเป็นช่วงฤดูหนาว ส้มจะมีรสชาติหวาน และมีสีผิวที่เหลืองอมส้มคล้ายทองคำ จึงมีชื่อเรียกอีกชื่อคือ ส้มสีทอง ซึ่งเป็นคุณลักษณะเด่นเป็นเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนที่ไหน จึงร่วมกันขอจดทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์(GI) กับกรมทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อเพิ่มมูลค่าของส้ม ชื่อที่ขอจดทะเบียนใช้ชื่อว่า “ส้มแม่สิน”

๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ (อย่างน้อย ๓ ชนิดสินค้าเกษตร)

๑.๔.๑ ชนิดสินค้าข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

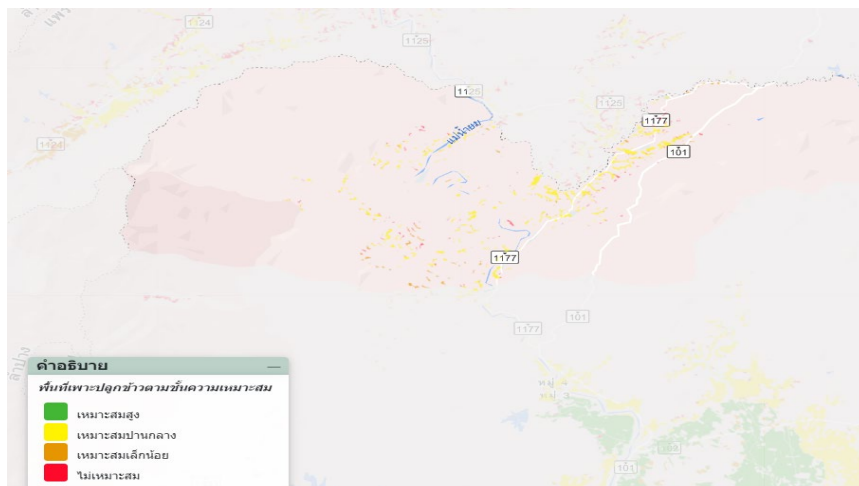
ตำบลแม่สิน มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ทั้งหมด จำนวน ๕,๘๐๗.๕๙ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะปานกลาง (S๒) จำนวน ๔,๔๓๐.๘๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๒๙ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๕๘๑.๕๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๑ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๗๙๕.๒๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๖๙

ตารางที่ ๑๖ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมตำบลแม่สิน	-	๔,๔๓๐.๘๒	๕๘๑.๕๐	๗๙๕.๒๗	๕,๘๐๗.๕๙

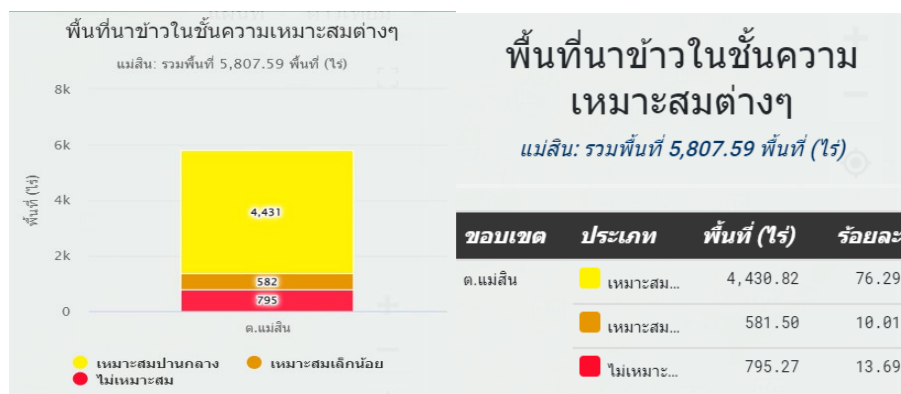
ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน AGI MAP ,พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๘ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน AGI MAP ,พ.ศ. ๒๕๖๗)

ภาพที่ ๑๙ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน AGI MAP ,พ.ศ. ๒๕๖๗)

(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๕,๒๑๘.๗๔ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ หมู่ที่ ๑๑ จำนวน ๘๒๑.๘๗ ไร่ รองลงมาคือหมู่ที่ ๒๑ จำนวน ๖๐๒.๕๔ ไร่ และหมู่ที่ ๒ จำนวน ๓๖๖.๐๑ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ที่	หมู่บ้าน	พื้นที่ปลูกข้าว (ไร่)
๑	สุเม่น	๗๖.๘๙
๒	แม่เทินใต้	๓๖๖.๐๑
๓	ผาเอียง	๒๙๑.๑๕
๔	ห้วยโป้	๑๗๒.๔๒
๕	แม่ฮู้	๑๔๘.๙๘
๖	สะท้อ	๗๔.๐๙
๗	ผาคำ	๒๕๒.๑๖
๘	แม่เทินเหนือ	๓๒๘.๕
๙	นาปลากั้ง	๓๖.๕
๑๐	ปางสา	๒๗๑.๒๕
๑๑	โป่งตีนตึง	๘๒๑.๘๗
๑๒	ปากสิน	๒๗.๒๕
๑๓	หาดแค	๐
๑๔	พงเสถีย	๒๒๔.๙๗
๑๕	ปางตะเคียน	๓๔๓.๗๕
๑๖	โป่งวัว	๒๐๖.๖๒
๑๗	โป่งลำปาง	๐
๑๘	ปางสัก	๒๕๘.๘๑
๑๙	ห้วยเตื่อ	๘๗.๒๕
๒๐	ดอนเพชร	๒๑.๒๕
๒๑	สุเม่นเหนือ	๖๐๒.๕๔
๒๒	ยางตอย	๒๗๖.๐๙
๒๓	วังทอง	๑๗๑.๐๕
๒๔	ดงพริกแจว	๔๐.๒๕
๒๕	แม่ทาง	๑๑๙.๐๙
	รวม	๕,๒๑๘.๗๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชนาลัย พ.ศ. ๒๕๖๖

๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลแม่สิน มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๕,๒๑๘.๗๔ ไร่ ๑,๑๖๑ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุด หมู่ที่ ๑๑ จำนวน ๘๒๑.๘๗ ไร่ จำนวน ๑๓๓ ครัวเรือน รองลงมาคือหมู่ที่ ๒๑ จำนวน ๖๐๒.๕๔ ไร่ ๘๕ ครัวเรือน และหมู่ที่ ๒ จำนวน ๓๖๖.๐๑ ไร่ ๑๐๕ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๘ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

หมู่	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๑	๑๖	๗๖.๘๙	๗๖.๘๙	๔๙.๙๘	๐.๖๕
๒	๑๐๕	๓๖๖.๐๑	๓๖๖.๐๑	๒๓๗.๙๑	๐.๖๕
๓	๕๖	๒๙๑.๑๕	๒๙๑.๑๕	๑๘๙.๒๕	๐.๖๕
๔	๔๒	๑๗๒.๔๒	๑๗๒.๔๒	๑๑๒.๐๗	๐.๖๕
๕	๕๒	๑๔๘.๙๘	๑๔๘.๙๘	๙๖.๘๔	๐.๖๕
๖	๑๗	๗๔.๐๙	๗๔.๐๙	๔๘.๑๖	๐.๖๕
๗	๗๔	๒๕๒.๑๖	๒๕๒.๑๖	๑๖๓.๙๐	๐.๖๕
๘	๑๐๙	๓๒๘.๕	๓๒๘.๕	๒๑๓.๕๓	๐.๖๕
๙	๑๖	๓๖.๕	๓๖.๕	๒๓.๗๓	๐.๖๕
๑๐	๕๑	๒๗๑.๒๕	๒๗๑.๒๕	๑๗๖.๓๑	๐.๖๕
๑๑	๑๓๓	๘๒๑.๘๗	๘๒๑.๘๗	๕๓๔.๒๒	๐.๖๕
๑๒	๖	๒๗.๒๕	๒๗.๒๕	๑๗.๗๑	๐.๖๕
๑๓		๐	๐	๐	๐
๑๔	๖๗	๒๒๔.๙๗	๒๒๔.๙๗	๑๔๖.๒๓	๐.๖๕
๑๕	๕๘	๓๔๓.๗๕	๓๔๓.๗๕	๒๒๓.๔๔	๐.๖๕
๑๖	๓๖	๒๐๖.๖๒	๒๐๖.๖๒	๑๓๔.๓๐	๐.๖๕
๑๗		๐	๐	๐	๐
๑๘	๗๑	๒๕๘.๘๑	๒๕๘.๘๑	๑๖๘.๒๓	๐.๖๕
๑๙	๓๒	๘๗.๒๕	๘๗.๒๕	๕๖.๗๑	๐.๖๕
๒๐	๗	๒๑.๒๕	๒๑.๒๕	๑๓.๘๑	๐.๖๕
๒๑	๘๕	๖๐๒.๕๔	๖๐๒.๕๔	๓๙๑.๖๕	๐.๖๕
๒๒	๔๗	๒๗๖.๐๙	๒๗๖.๐๙	๑๗๙.๔๖	๐.๖๕
๒๓	๕๔	๑๗๑.๐๕	๑๗๑.๐๕	๑๑๑.๑๘	๐.๖๕
๒๔	๑๐	๔๐.๒๕	๔๐.๒๕	๒๖.๑๖	๐.๖๕
๒๕	๑๗	๑๑๙.๐๙	๑๑๙.๐๙	๗๗.๔๑	๐.๖๕
รวม	๑,๑๖๑	๕,๒๑๘.๗๔	๕,๒๑๘.๗๔	๓,๓๗๔.๔๗	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชนาลัย ,พ.ศ. ๒๕๖๗

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในตำบล)

(๑) การใช้พันธุ์ดี

ใช้พันธุ์ส่งเสริมร้อยละ ๙๕ ใช้พันธุ์พื้นเมืองร้อยละ ๕ สาเหตุที่ยังใช้พันธุ์พื้นเมืองอยู่ เนื่องจากความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ และความนิยมด้านการบริโภค เช่น การปลูกข้าวบนดอย

(๒) การเตรียมดิน

ในการผลิตข้าวส่วนใหญ่ใช้การจ้างรถไถนาในการเตรียมดิน เนื่องจากสะดวก รวดเร็วและประหยัดค่าใช้จ่ายด้านแรงงาน และประหยัดเวลาในการเตรียมดิน จะมีบางหมู่บ้านที่ยังใช้แรงงานสัตว์ในการเตรียมดิน เนื่องจากเป็นพื้นที่ภูเขา ต้องทำนาแบบขั้นบันได และพื้นที่ปลูกข้าวเป็นแปลงขนาดเล็ก เครื่องยนต์ขนาดใหญ่เข้าไปทำงานค่อนข้างลำบาก

(๓) การปลูก

เกษตรกรผู้ปลูกข้าวส่วนใหญ่ใช้วิธีการทำนาแบบหว่านสำรวยแทนการหว่านน้ำตม เพราะในช่วง ๒-๓ ปี ที่ผ่านมาฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ทำให้เกษตรกรไม่สามารถคาดเดาช่วงเวลาที่เหมาะสมได้ และมีเกษตรกรบางส่วนที่ยังคงวิธีการทำนาแบบประณีตอยู่

เกษตรกรจะเริ่มเตรียมแปลงปลูกและทำการปลูกในระหว่าง เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม และทำการเก็บเกี่ยวระหว่างเดือนตุลาคม - ธันวาคม

(๔) ระบบการให้น้ำ

พื้นที่เกษตรกรรมตำบลแม่สิน บางส่วนใช้การสูบน้ำจากแม่น้ำยมมาใช้ในแปลงนา และมีบางส่วนที่ยังต้องใช้ใช้น้ำจากน้ำฝนในการทำนา การขุดบ่อบาดาล การขุดสระ

(๕) การใส่ปุ๋ย

เกษตรกรจะใส่ปุ๋ยเพื่อเพิ่มผลผลิตจำนวน ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ ใส่ปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๒๕-๓๐ กิโลกรัมต่อไร่ และจะใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๒ ที่จากหว่านครั้งที่ ๑ ประมาณ ๔๕ วัน โดยใช้ปุ๋ยสูตร ๑๖-๘-๘ / ๑๘-๘-๘ อัตรา ๓๐ กิโลกรัมต่อไร่ ในระยะข้าวออกดอก (ก่อนตั้งท้อง)

(๖) การเก็บเกี่ยว

การเก็บเกี่ยว ในปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เครื่องเกี่ยวนวดข้าวในระยะพลับปลิง เมื่อดำเนินการเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จแล้วจะไปจำหน่ายให้พ่อค้าจามจุรีรับซื้อโดยทันที

(๗) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

เกษตรกรใช้วิธีป้องกันกำจัดโรคแมลง-แมลง โดยการพ่นสารเคมี เฉลี่ย ๓ ครั้งต่อฤดูกาล การป้องกันกำจัดวัชพืช เกษตรกรจะใช้วิธีการป้องกันและกำจัดวัชพืชโดยการพ่นสารเคมีคลุมหญ้าจำนวน ๑ ครั้ง หลังจากข้าวออกแล้วประมาณ ๑๕ วัน

๔) ภูมิทัศน์การเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลแม่สิน มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวนาปี					←		△	→				
									←	▽		→

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๑๔ แสดงภูมิทัศน์การเพาะปลูกข้าวในตำบลแม่สิน อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย ,พ.ศ. ๒๕๖๗)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลแม่สิน มีต้นทุนการผลิตข้าว พื้นนอกเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิตข้าว เป็นเงิน ๓,๙๗๐ บาท

ตารางที่ ๑๙ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๖ ตำบลแม่สิน อำเภอสว่างวีรกรรม จังหวัดสุโขทัย

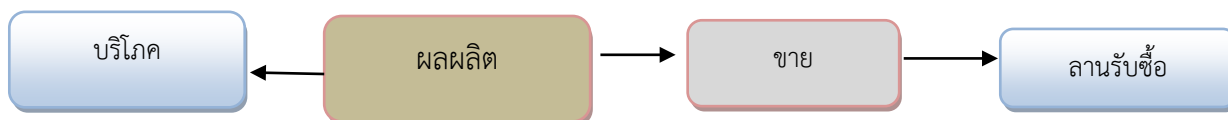
รายการ	ในเขตชลประทาน	นอกเขตชลประทาน
ไถดะ		๒๕๐
ไถแปร		๒๕๐
พันธุ์ข้าว (๓๐กก./ไร่)		๖๐๐
ยาคุมวัชพืช (๒ ครั้ง)		
-ครั้งที่ ๑ + ค่าแรง		๑๒๐
-ครั้งที่ ๒ + ค่าแรง		๑๒๐
ใส่ปุ๋ย (๒ ครั้ง)		
ครั้งที่ ๑+ค่าแรง		๓๓๕
ครั้งที่ ๒+ค่าแรง		๓๓๕
สารกำจัดแมลง		
ครั้งที่ ๑ + ค่าแรง		๑๒๐
ครั้งที่ ๒ + ค่าแรง		๑๒๐
ครั้งที่ ๓ + ค่าแรง		๑๒๐
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง		๕๐๐
ค่าเก็บเกี่ยว		๕๐๐
ค่ารถขนส่ง		๑๐๐
ค่าเช่า		๕๐๐
รวมค่าใช้จ่าย		๓,๙๗๐
ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)		๕๕๐
ราคาผลผลิต (บาท/กก.)		๘
รายได้รวม (บาท/ไร่)		๔,๔๐๐
กำไรสุทธิ (บาท/ไร่)		๔๓๐

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสว่างวีรกรรม ,พ.ศ. ๒๕๖๖)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของตำบล)

เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วเกษตรกรส่วนใหญ่ นำผลผลิตไปจำหน่ายที่ลานรับซื้อผลผลิตในตำบล และเก็บผลผลิตบางส่วนไว้ทำเป็นเมล็ดพันธุ์ในฤดูต่อไป แต่ก็มีเกษตรกรบางหมู่บ้านที่เก็บผลผลิตข้าวไว้บริโภคในครัวเรือน

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิธีตลาดที่เกิดขึ้นในตำบล)

ภาพที่ ๒๐ แสดงวิธีการตลาดข้าว ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชนาลัย, พ.ศ.๒๕๖๖)

๑.๔.๒ ชนิดสินค้าส้มเขียวหวาน

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) พื้นที่ปลูกส้มเขียวหวาน

ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มีพื้นที่ปลูกส้มเขียวหวาน จำนวน ๒๘,๙๑๓.๒๙ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ หมู่ที่ ๒๑ จำนวน ๔,๐๖๑.๕๕ ไร่ รองลงมาคือหมู่ที่ ๑๖ จำนวน ๒,๕๓๐.๓๕ ไร่ และหมู่ที่ ๔ จำนวน ๑,๙๙๙.๕๓ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๐ แสดงพื้นที่ปลูกส้มเขียวหวาน ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ที่	หมู่บ้าน	พื้นที่ปลูกส้มเขียวหวาน (ไร่)
๑	สุเม่น	๓,๐๖๑.๕
๒	แม่เทินใต้	๖๖๗.๙๕
๓	ผาเอียง	๑,๓๖๗.๙๖
๔	ห้วยโป้	๑,๙๙๙.๕๓
๕	แม่ฮู้	๑,๘๑๕.๙๒
๖	สะท้อ	๔๔๑.๐๓
๗	ผาคำ	๘๙๐.๐๔
๘	แม่เทินเหนือ	๑,๖๘๒.๒๕
๙	นาปลากั้ง	๓๑๘.๕
๑๐	ปางสา	๘๒๒.๘๖
๑๑	โป่งตื้นดิ่ง	๔๐๘.๙๖
๑๒	ปากสิน	๘๔๐.๑๕
๑๓	หาดแค	๙๒๔.๕๓
๑๔	พงเสถียง	๖๐๖.๙๕
๑๕	ปางตะเคียน	๔๖๑
๑๖	โป่งวัว	๒,๕๓๐.๓๕
๑๗	โป่งลำปาง	๑,๒๔๔.๔๖
๑๘	ปางสัก	๗๓๑.๐๕

๑๙	ห้วยเคื่อง	๓๖๗
๒๐	ดอนเพชร	๘๑๖.๕
๒๑	สุเม่นเหนือ	๔,๐๖๑.๕๕
๒๒	ยางตอย	๙๖๖.๙๔
๒๓	วังทอง	๑๗๖.๕
๒๔	ดงพริกแจว	๑,๐๗๙.๑๒
๒๕	แม่ทาง	๖๓๐.๖๙
	รวม	๒๘,๙๑๓.๒๙

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชนาลัย พ.ศ.๒๕๖๖

๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลแม่สิน มีพื้นที่การปลูกส้มเขียวหวาน จำนวน ๒๘,๙๑๓.๒๙ ไร่ ๒,๔๐๗ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากหมู่ที่ ๒๑ จำนวน ๔,๐๖๑.๕๕ ไร่ จำนวน ๒๑๐ ครัวเรือน รองลงมาคือหมู่ที่ ๑๖ จำนวน ๒,๕๓๐.๓๕ ไร่ ๑๗๙ ครัวเรือน และหมู่ที่ ๔ จำนวน ๑,๙๙๙.๕๓ ไร่ ๑๗๐ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๑ แสดงปริมาณการปลูกส้มเขียวหวาน ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

หมู่	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิต ต่อไร่ (ตัน)
๑	๑๙๑	๓,๐๖๑.๕	๓,๐๖๑.๕	๓๐๖.๑๕	๐.๑๐๐
๒	๘๒	๖๖๗.๙๕	๖๖๗.๙๕	๖๖.๘๐	๐.๑๐๐
๓	๙๓	๑,๓๖๗.๙๖	๑,๓๖๗.๙๖	๑๓๖.๘๐	๐.๑๐๐
๔	๑๗๐	๑,๙๙๙.๕๓	๑,๙๙๙.๕๓	๑๙๙.๙๕	๐.๑๐๐
๕	๑๖๗	๑,๘๑๕.๙๒	๑,๘๑๕.๙๒	๑๘๑.๕๙	๐.๑๐๐
๖	๔๖	๔๔๑.๐๓	๔๔๑.๐๓	๔๔.๑๐	๐.๑๐๐
๗	๗๘	๘๙๐.๐๔	๘๙๐.๐๔	๘๙.๐๐	๐.๑๐๐
๘	๑๗๙	๑,๖๘๒.๒๕	๑,๖๘๒.๒๕	๑๖๘.๒๓	๐.๑๐๐
๙	๓๑	๓๑๘.๕	๓๑๘.๕	๓๑.๘๕	๐.๑๐๐
๑๐	๗๐	๘๒๒.๘๖	๘๒๒.๘๖	๘๒.๒๙	๐.๑๐๐
๑๑	๕๖	๔๐๘.๙๖	๔๐๘.๙๖	๔๐.๙๐	๐.๑๐๐
๑๒	๗๕	๘๔๐.๑๕	๘๔๐.๑๕	๘๔.๐๒	๐.๑๐๐
๑๓	๗๙	๙๒๔.๕๓	๙๒๔.๕๓	๙๒.๔๕	๐.๑๐๐
๑๔	๙๒	๖๐๖.๙๕	๖๐๖.๙๕	๖๐.๗๐	๐.๑๐๐
๑๕	๕๕	๔๖๑	๔๖๑	๔๖.๑๐	๐.๑๐๐
๑๖	๑๗๙	๒,๕๓๐.๓๕	๒,๕๓๐.๓๕	๒๕๓.๐๔	๐.๑๐๐
๑๗	๑๐๒	๑,๒๔๔.๔๖	๑,๒๔๔.๔๖	๑๒๔.๔๕	๐.๑๐๐
๑๘	๗๑	๗๓๑.๐๕	๗๓๑.๐๕	๗๓.๑๑	๐.๑๐๐
๑๙	๔๔	๓๖๗	๓๖๗	๓๖.๗๐	๐.๑๐๐

๒๐	๕๒	๘๑๖.๕	๘๑๖.๕	๘๑.๖๕	๐.๑๐๐
๑	๒๑๐	๔,๐๖๑.๕๕	๔,๐๖๑.๕๕	๔๐๖.๑๖	๐.๑๐๐
๒๒	๙๘	๙๖๖.๙๔	๙๖๖.๙๔	๙๖.๖๙	๐.๑๐๐
๒๓	๓๑	๑๗๖.๕	๑๗๖.๕	๑๗.๖๕	๐.๑๐๐
๒๔	๙๕	๑,๐๗๙.๑๒	๑,๐๗๙.๑๒	๑๐๗.๙๑	๐.๑๐๐
๒๕	๖๑	๖๓๐.๖๙	๖๓๐.๖๙	๖๓.๐๗	๐.๑๐๐
รวม	๒,๔๐๗	๒๘,๙๑๓.๒๙	๒๘,๙๑๓.๒๙	๒,๘๙๑.๓๓	๐.๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย พ.ศ.๒๕๖๖

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี

เกษตรกรตำบลแม่สิน ใช้กิ่งพันธุ์ส้มเขียวหวานจากกิ่งตอนจากต้นแม่พันธุ์มาใช้ในการเพาะปลูก ซึ่งกิ่งพันธุ์ที่ใช้มาจากการตอนภายในสวนเอง หรือซื้อจากสวนที่เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน เช่น สวนที่ได้รับรางวัลจากการประกวดต่างๆ

(๒) การเตรียมดิน

การผลิตส้มเขียวหวานในตำบลแม่สินส่วนใหญ่จะปลูกส้มในพื้นที่เนินเขา ซึ่งการปลูกไม่ต้องมีการเตรียมดินที่ยุ่งยาก แต่จะมีการรองกันหลุมด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยอินทรีย์

(๓) การปลูก

การปลูกส้มเขียวหวานจะนิยมปลูกในช่วงปลายฤดูฝน เนื่องจากส้มเขียวหวานไม่ชอบน้ำขัง ซึ่งจะทำให้เกิดโรครากเน่า-โคนเน่า โดยพื้นที่ ๑ ไร่ จะปลูกส้มเขียวหวานได้ประมาณ ๘๐ ต้น

(๔) ระบบการให้น้ำ

เกษตรกรส่วนใหญ่เริ่มปรับเปลี่ยนการให้น้ำส้ม จากเดิมใช้การสูบน้ำใส่ต้นส้มทีละต้น มาเป็นการใช้ระบบน้ำแบบสปริงเกอร์ เนื่องจากเกษตรกรเริ่มมีอายุมากขึ้นการให้น้ำระบบสปริงเกอร์จะทำให้ประหยัดแรงงาน และประหยัดน้ำอีกด้วย

(๕) การใส่ปุ๋ย

เกษตรกรจะใส่ปุ๋ยเพื่อเพิ่มผลผลิตส้มประมาณ ๓ ครั้ง

ครั้งที่ ๑ ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ผสมปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา ๑ กิโลกรัมต่อต้น หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิต และตัดแต่งกิ่ง เพื่อบำรุงต้นส้ม ให้ส้มฟื้นตัว และให้ต้นส้มทำการสะสมอาหารในการสร้างดอกต่อไป

ครั้งที่ ๒ ใส่ปุ๋ยสูตร ๘-๒๔-๒๔ อัตรา ๑ กิโลกรัมต่อต้น เพื่อทำรุ้น (ทำให้ส้มออกดอก)

ครั้งที่ ๓ ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑ กิโลกรัมต่อต้น หลังจากที่ยอดส้มติดผลแล้ว เพื่อบำรุงต้น บำรุงใบ และบำรุงผลอ่อน

ครั้งที่ ๔ ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๑ กิโลกรัมต่อต้น เพื่อขยายขนาดผล และเพิ่มน้ำหนัก

(๖) การเก็บเกี่ยว

การเก็บเกี่ยวส้มเขียวหวานจะเก็บเกี่ยวเมื่อผลส้มมีอายุประมาณ ๙-๑๐ เดือน หลังติดผล เป็นการเก็บเกี่ยวด้วยแรงงานคน โดยเก็บเกี่ยวด้วยมือทีละผล

(๗) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

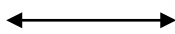
เกษตรกรใช้วิธีป้องกันกำจัดโรคแมลง-แมลง โดยการพ่นสารเคมี เฉลี่ย ๙ ครั้งต่อฤดูกาลผลิต

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

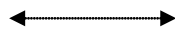
เกษตรกรในตำบลแม่สิน มีการปลูกส้มเขียวหวาน ดังนี้

สัญลักษณ์

ช่วงออกดอก

ออกดอกสูงสุด $\triangle$

ช่วงเก็บเกี่ยว

เก็บเกี่ยวสูงสุด ∇

ตารางที่ ๒๒ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกส้มเขียวหวาน ในตำบลแม่สิน อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ส้มเขียวหวาน รุ่น ๑		$\triangle$										∇
ส้มเขียวหวาน รุ่น ๒		∇			$\triangle$							
ส้มเขียวหวาน รุ่น ๓						∇		$\triangle$				

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย พ.ศ. ๒๕๖๖)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลแม่สิน มีต้นทุนการผลิต พื้นนอกเขตชลประทานมีต้นทุน เป็นเงิน ๑๐,๗๒๐ บาท

ตารางที่ ๒๓ แสดงต้นทุนการผลิตส้มเขียวหวาน ปี ๒๕๖๖ ตำบลแม่สิน อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

รายการ	ปุ๋ยเคมี ต้นทุน (บาท/ไร่)	ปุ๋ยเคมีสังตั้ง/ชีวภัณฑ์ ต้นทุน (บาท/ไร่)
ตัดแต่งกิ่ง	๓๐๐	๓๐๐
ใส่ปุ๋ย		
ครั้งที่ ๑ สูตร ๑๕-๑๕-๑๕	๑,๖๐๐	๙๒๑
ครั้งที่ ๒ สูตร ๘-๒๔-๒๔	๑,๙๒๐	๗๓๐
ครั้งที่ ๓ สูตร ๑๕-๑๕-๑๕	๑,๖๐๐	๙๒๑
ครั้งที่ ๔ สูตร ๑๓-๑๓-๒๑	๑,๖๐๐	๖๒๑
สารกำจัดโรคและแมลง		
ครั้งที่ ๑ + ค่าแรง	๕๐๐	๒๕๐
ครั้งที่ ๒ + ค่าแรง	๓๐๐	๑๕๐
ครั้งที่ ๓ + ค่าแรง	๓๐๐	๑๕๐
ครั้งที่ ๔ + ค่าแรง	๓๐๐	๑๕๐
ครั้งที่ ๕ + ค่าแรง	๓๐๐	๑๕๐
ครั้งที่ ๖ + ค่าแรง	๓๐๐	๑๕๐
ครั้งที่ ๗ + ค่าแรง	๓๐๐	๑๕๐
ครั้งที่ ๘ + ค่าแรง	๓๐๐	๑๕๐
ครั้งที่ ๙ + ค่าแรง	๓๐๐	๑๕๐
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ (น้ำมัน,ไฟฟ้า)	๓๐๐	๓๐๐
ค่าเก็บเกี่ยว	๕๐๐	๕๐๐
รวมค่าใช้จ่าย	๑๐,๗๒๐	๕,๗๔๓
ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	๑,๒๐๐	๑,๐๐๐
ราคาผลผลิต (บาท/กก.)	๑๕	๑๕
รายได้รวม (บาท/ไร่)	๑๘,๐๐๐	๑๕,๐๐๐
กำไรสุทธิ (บาท/ไร่)	๗,๒๘๐	๙,๒๕๗

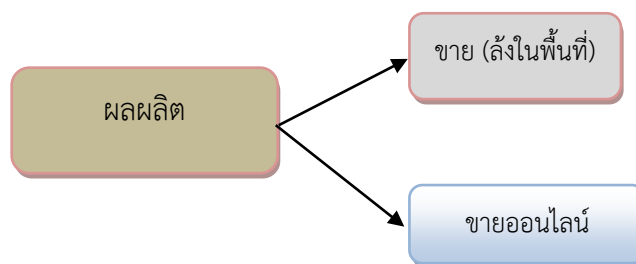
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย พ.ศ. ๒๕๖๖)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของตำบล)

เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วเกษตรกรส่วนมากจำหน่ายที่ล้งรับซื้อผลผลิตในพื้นที่ตำบลแม่สิน ซึ่งมีแหล่งรับซื้อเป็นจำนวนมาก และเกษตรกรบางรายมีความสามารถในการขายออนไลน์

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิธิตลาดที่เกิดขึ้นในตำบล)

ภาพที่ ๒๑ แสดงวิธีการตลาดส้มเขียวหวาน ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชนาลัย ,พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

ตำบลแม่สิน มีแหล่งรับซื้อผลผลิตส้มเขียวหวาน (ล้ง) รวม ๗๐ แห่ง

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลแม่สิน มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ๑ ราย ซึ่งมีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ ในเทคโนโลยีการผลิตส้มเขียวหวาน ที่มีความโดดเด่น ได้แก่ นายปรามโทย์ สังขวุฒิ

ภาพที่ ๒๒ เกษตรกรต้นแบบ ตำบลแม่สิน อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ลำดับ	รูปภาพ	ชื่อ-นามสกุล เลขประจำตัวประชาชน	เลขรหัสประจำบ้าน	รหัสทะเบียนเกษตรกร	เลขที่สมุด	สถานที่ขึ้นทะเบียน	สถานะ	จำนวนเล่ม ออกสมุด
ค้นหา	ค้นหา	ค้นหา	ค้นหา	ค้นหา	ค้นหา	ค้นหา	ค้นหา	ค้นหา
1		นาย ปรามโทย์ สังขวุฒิ 3-6405-00532-45-1	6405-022150-1	640504-1507-1-1	62201464061	สถานที่ขึ้นทะเบียน : ต.แม่สิน อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย (ปี 2552) ที่อยู่ : 329 ม. 24 ต. แม่สิน อ. ศรีสัชนาลัย จ. สุโขทัย , เบอร์โทร : 0825635834 , 0857330977 Note :	สมบูรณ์	3

Showing 1 to 1 of 1 entries

Previous 1 Next

ที่มา ทะเบียนเกษตรกร

๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๒๔ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและ การตลาด ๑.ต้นทุนการผลิตสูง ๒.รายได้รายจ่ายของ ครัวเรือน ๓.สภาพดินขาดความอุดม สมบูรณ์	๑. มีการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมี ในการจัดการวัชพืชในทุกกระยะ การปลูก ๒.เกษตรกรไม่มีที่ดินทำกินเป็น ของตนเองหรือมีแต่ไม่เพียงพอ ๓.ขาดแหล่งน้ำในการเพาะปลูก พืชฤดูแล้ง ๔.เกษตรกรได้ผลผลิตต่อไร่น้อย ๕.เกษตรกรขาดการวางแผนการใช้ที่ดิน	๑. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ๒. ให้ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกวิธี ๓. จัดทำแปลงพยายกรณ์เตือนการระบาดของศัตรูพืช ๔. ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มผลิต พันธุ์ เมล็ดพันธุ์ ใช้เอง ๕. รวมกลุ่มกันจำหน่ายผลผลิต ๖. แปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น การแปรรูปข้าว ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อจัดหาปัจจัยการผลิตราคาถูก ๗. ให้ความรู้ด้านการลดต้นทุน ๘. ณรงค์การใช้สารชีวภาพและชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้เคมี ๙. ณรงค์และส่งเสริมการประกอบอาชีพการเกษตรตามแนวทางปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ๑๐ ภาครัฐกำหนดมาตรการควบคุมราคาปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมีและ สารเคมี อย่างจริงจัง ๑๑. รัฐมีการกำหนดราคาขั้นต่ำ และมีมาตรการบังคับใช้ ๑๒. ส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อแปรรูปเพิ่มมูลค่า ๑๓. รัฐสนับสนุนแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำแก่เกษตรกร		

ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๑. การอพยพเคลื่อนย้ายแรงงาน/การเกิดภาวะว่างงาน ผู้สูงอายุ ๒. กลุ่มเกษตรกรขาดความเข้มแข็งและความต่อเนื่อง ๓. เกษตรกรขาดองค์ความรู้และทักษะในการทำเกษตร ทางด้านการปลูกพืช	๑. เกษตรกรมีการอพยพเคลื่อนย้ายแรงงานในช่วงฤดูหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวเสร็จสิ้น ๒. เกษตรกรไม่มีอาชีพเสริม ๓. เกษตรกรขาดความรู้ในการปรับปรุงคุณภาพสินค้า	๑. พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามาช่วยเหลือเกษตรกร รุ่นเก่า ๒. ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการปฏิบัติ ๓. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ต้นแบบเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิต ที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร รวมทั้งการสร้างต้นแบบในการปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อสร้างแรงจูงใจและให้เกษตรกรเกิดความเชื่อมั่นในการตัดสินใจปฏิบัติตาม		
ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ ๑. ขาดเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ ๒. ขาดมาตรฐานการรับรองคุณภาพ ๓. ผลผลิตไม่ต่อเนื่อง ไม่เพียงพอ ๔. เกษตรกรไม่ให้ความสนใจในการแปรรูปเนื่องจากขั้นตอนยุ่งยากเสียเวลา	๑. ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการแปรรูป ๒. สินค้าไม่ได้รับรองมาตรฐานผู้บริโภคขาดความเชื่อมั่น ๓. ผลผลิตในการนำมาแปรรูปไม่เพียงพอ/เกษตรกรผลิตไม่พอต่อความต้องการในการบริโภค ๔. เกษตรกรขายผลผลิตสดได้เงินได้เร็วกว่าการแปรรูป ซึ่งมีขั้นตอนยุ่งยากซับซ้อน	๑. สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร ๒. สนับสนุนการผลิตสู่การรับรองมาตรฐาน ๓. วางแผนการผลิตทั้งในส่วนด้านการปลูกพืชและการแปรรูปให้สอดคล้องกัน ๔. สร้างแรงจูงใจและการรับรู้ให้เกษตรกรเห็นถึงความแตกต่างของราคา ก่อนการแปรรูปและหลังแปรรูปจำหน่าย		

๓. การจัดทำ TOWS Matrix

๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของตำบลแม่สิน

ตารางที่ ๒๕ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S) ๑. มีแหล่งธรรมชาติที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ เช่น น้ำพุร้อน ๒. เกษตรกรมีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ในการผลิตไม้ผล ๓. มีพื้นที่มีศักยภาพในการปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ส้มเขียวหวาน ยางพารา ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง เป็นต้น ๔. มีแหล่งน้ำในการสนับสนุนการปลูกพืชทางการเกษตร เช่น ลำน้ำยม ลำห้วยแม่สิน เป็นต้น ๕. เกษตรกรมีการรวมกลุ่มอย่างเข้มแข็ง ๖. สายพันธุ์ส้มเขียวหวานมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เช่น พันธุ์ลูกใต้ใบ	จุดอ่อน (W) ๑. เกษตรกรและประชาชนส่วนใหญ่มีภาระหนี้สินเป็นจำนวนมากอันเนื่องมาจากการขาดทุนในการประกอบอาชีพ ๒. เกษตรกรยังมีค่านิยมในการใช้ปุ๋ยเคมี เพราะเชื่อว่าจะได้ผลผลิตที่ดีกว่า จึงไม่นิยมใช้ปุ๋ยอินทรีย์ซึ่งจะทำให้ช่วยลดต้นทุนการผลิตและปรับปรุงดินลดปัญหาดินเสื่อมโทรม ๓. เกษตรกรขาดอาชีพเสริม ๔. สถานที่ท่องเที่ยวยังไม่ได้รับการพัฒนาให้มีความเป็นมาตรฐาน ๕. ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๖. เกษตรกรไม่มีแหล่งรองรับน้ำในช่วงฤดูฝนทำให้ช่วงฤดูแล้งไม่มีน้ำใช้ในการทำการเกษตร ๗. จุดรวมสินค้าและจุดแสดงสินค้าประจำตำบลยังไม่ได้รับความนิยมจากผู้บริโภค
โอกาส (O) ๑. มีหน่วยงานสนับสนุนการพัฒนาในทุกมิติ ๒. ได้รับการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ๓. มีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ทั่วถึงทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่ทันสมัยได้	กลยุทธ์เชิงรุก (SO) ๑. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง และมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่อนักท่องเที่ยว ๒. เกษตรกรผู้ผลิตส้มเขียวหวานได้รับการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่ม เช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปลงใหญ่ กลุ่มสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น เพื่อผลิตสายพันธุ์ที่เป็นลักษณะเฉพาะถิ่นและปลอดภัยต่อผู้บริโภค	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) ๑. หน่วยงานในพื้นที่จัดโครงการรณรงค์การอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เช่น ปลูกป่า สร้างฝาย ปลูกแฝก เป็นต้น โดยเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ๒. สร้างเครือข่ายตลาดชุมชนให้มากขึ้นเพื่อลดความรุนแรงจากสภาวะการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ๓. ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมักหรือน้ำหมักชีวภาพ เพื่อลดต้นทุนการผลิตและปรับปรุงดินลดปัญหาดินเสื่อมโทรม
ภัยคุกคาม (T) ๑. ราคาผลผลิตในบางครั้งตกต่ำและไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับสภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศ ๒. ขาดตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตร ๓. ขาดแคลนน้ำสำหรับทำการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง ๔. สภาพแวดล้อมแปรปรวน เช่น ฝนทิ้งช่วง น้ำป่าไหลหลาก เป็นต้น	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) ๑. เกษตรกรต้องคำนึงถึงคุณภาพและความปลอดภัยของผลิทางการเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์และลดต้นทุนการผลิตได้ ๒. วางแผนการการผลิตร่วมกันเพื่อกำหนดแผนการตลาดของกลุ่มเครือข่าย ๓. ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนจากธรรมชาติ เช่น พลังงานแสงอาทิตย์สูบน้ำ	กลยุทธ์เชิงรับ (WT) ๑. เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรตามกำลังความสามารถของตนเองและทรัพยากรที่มีอยู่ ไม่ผลิตเกินขีดความสามารถของตนเองเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและไม่เกินความต้องการของตลาด ๒. เกษตรกรลดการปลูกพืชในพื้นที่ที่เสี่ยงต่อภัยธรรมชาติ เช่น พื้นที่ลาดชันไม่สามารถขุดสระน้ำได้และยังเสี่ยงต่อการเกิดน้ำป่าไหลหลาก

๕. พื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่ไม่มีเอกสารสิทธิ์		
---	--	--

๓.๒ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

๑.๑ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง และมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่อนักท่องเที่ยว

๑.๒ เกษตรกรผู้ผลิตส้มเขียวหวานได้รับการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่ม เช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปลงใหญ่ กลุ่มสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น เพื่อผลิตสายพันธุ์ที่เป็นลักษณะเฉพาะถิ่นและปลอดภัยต่อผู้บริโภค

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๒.๑ หน่วยงานในพื้นที่จัดโครงการรณรงค์การอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เช่น ปลูกป่า สร้างฝาย ปลูกแฝก เป็นต้น โดยเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

๒.๒ สร้างเครือข่ายตลาดชุมชนให้มากขึ้น เพื่อลดความรุนแรงจากสภาพการณ์แข่งขันทางเศรษฐกิจ

๒.๓ ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมักหรือน้ำหมักชีวภาพ เพื่อลดต้นทุนการผลิตและปรับปรุงดินลดปัญหาดินเสื่อมโทรมเกษตร

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

๓.๑ เกษตรกรต้องคำนึงถึงคุณภาพและความปลอดภัยของผลิตทางการเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์และลดต้นทุนการผลิตได้

๓.๒ วางแผนการการผลิตร่วมกันเพื่อกำหนดแผนการตลาดของกลุ่มเครือข่าย

๓.๓ ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนจากธรรมชาติ เช่น พลังงานแสงอาทิตย์สูบน้ำ

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

๔.๑ เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรตามกำลังความสามารถของตนเองและทรัพยากรที่มีอยู่ ไม่ผลิตเกินขีดความสามารถของตนเอง เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและไม่เกินความต้องการของตลาด

๔.๒ เกษตรกรลดการปลูกพืชในพื้นที่ที่เสี่ยงต่อภัยธรรมชาติ เช่น พื้นที่ลาดชันไม่สามารถขุดสระน้ำได้และยังเสี่ยงต่อการเกิดน้ำป่าไหลหลาก

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

๓.๑ แนวทางการพัฒนา

๓.๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า

ข้าว

เป้าหมาย

เกษตรกรต้นแบบพร้อมที่จะปรับวิถีในการผลิตข้าว หมู่บ้านละ ๒ ราย จำนวน ๕๐ ราย

กลยุทธ์หรือวิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ลดต้นทุนการผลิต

-โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการทำปุ๋ยหมักและปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ

-โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการปลูกพืชบำรุงดินและใช้สารชีวภัณฑ์กำจัดศัตรูพืช

กลยุทธ์ที่ ๒ เพิ่มมูลค่าข้าว

-โครงการที่ ๑ โครงการแปรรูปข้าว

พืชไร่

เป้าหมาย

เกษตรกรที่ปลูกพืชไร่ในตำบลแม่สิน จำนวน ๒๕ ราย

กลยุทธ์หรือวิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ เพิ่มมูลค่าผลผลิต

-โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการผลิตเป็นแปลงเมล็ดพันธุ์

ส้ม

เป้าหมาย การผลิตส้มคุณภาพ

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การผลิตส้มคุณภาพตามมาตรฐาน GAP

โครงการที่ ๑ การจัดกระบวนการเรียนรู้การผลิตส้มคุณภาพตามมาตรฐาน GAP

โครงการที่ ๒ ศึกษาเรียนรู้เยี่ยมชมศูนย์เรียนรู้การผลิตส้มและไม้ผลที่ประสบความสำเร็จ

กลยุทธ์ที่ ๒ การแปรรูปผลิตผลส้ม

โครงการที่ ๑ จัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำแผนการปฏิบัติงานส้มในช่วงฤดูการผลิต

ผลผลิตออกสู่ตลาด

โครงการที่ ๒ จัดเวทีชุมชนของผู้มีส่วนร่วมทั้งเกษตรกรและผู้ค้าเพื่อร่วมวางแผนการจัดการ

แผนการตลาด

โครงการที่ ๓ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์สำหรับส้มคุณภาพดี

๓.๑.๒ พัฒนาเกษตรกร

๒.๑ Smart Farmer

เป้าหมาย เกษตรกรตัวแทนหมู่บ้าน จำนวน ๒๕ ราย

กลยุทธ์หรือวิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ปรับเปลี่ยนแนวคิดการทำการเกษตรแบบใหม่

- โครงการที่ ๑ โครงการปรับเปลี่ยนแนวคิดเกษตรกรสู่เกษตรกรปราดเปรื่อง
- โครงการที่ ๒ โครงการสร้างเกษตรกรปราดเปรื่องเข้มแข็งในชุมชน

๒.๒ วิชาหกิจชุมชน

เป้าหมาย จัดตั้งกลุ่มวิชาหกิจชุมชนในตำบล ๑ กลุ่ม สมาชิกกลุ่ม ๑๐ ราย

กลยุทธ์หรือวิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ วิชาหกิจชุมชนเข้มแข็ง

- โครงการที่ ๑ โครงการศึกษาดูงานวิชาหกิจชุมชนเข้มแข็งที่ประสบความสำเร็จในอำเภอศรีสัชนาลัย

๓.๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๓.๑ ที่ดิน

เป้าหมาย เกษตรกรต้นแบบจำนวน ๒๕ ราย

วิธีการดำเนินงานหรือกลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ ๑ ปรับปรุงบำรุงดิน

- โครงการที่ ๑ โครงการปลูกพืชหมุนเวียนตัดวงจรแมลงศัตรูพืช
- โครงการที่ ๒ โครงการปลูกพืชปุ๋ยสดไถกลบบำรุงดิน

กลยุทธ์ที่ ๒ ปุ๋ยชีวภาพบำรุงดิน

- โครงการที่ ๑ โครงการลดปุ๋ยเคมีด้วยการเติมปุ๋ยชีวภาพลงดิน

๓.๒ แหล่งน้ำ

เป้าหมาย เกษตรกรต้นแบบจำนวน ๒๕ ราย

วิธีการดำเนินงานหรือกลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ ๑ บำรุงดูแลแหล่งน้ำ

- โครงการที่ ๑ โครงการปลูกหญ้าแฝกกรมแหล่งน้ำ
- โครงการที่ ๒ โครงการกำจัดวัชพืชน้ำในแหล่งน้ำที่เยอะเกินไป

กลยุทธ์ที่ ๒ สร้างอาชีพเสริม

- โครงการที่ ๑ โครงการปลูกผักน้ำและเลี้ยงปลาเสริมรายได้

ภาคผนวก

ชื่อโครงการระบบส่งเสริมแบบแปลงใหญ่

๑. หลักการและเหตุผล

ในพื้นที่ในตำบลแม่สินมีการปลูกส้มเขียวหวานและทุเรียนซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลัก เกษตรกรซื้อปัจจัยการผลิตเป็นรายบุคคล มีการซื้อในราคาขายปลีก ทำให้ต้นทุนในการผลิตสูง ดังนั้นเพื่อเป็นการลดต้นทุนในการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตจึงมีการส่งเสริมให้ เกษตรกรรวมกลุ่มกันผลิต เพื่อเป็นการประหยัดต้นทุน และเป็นการเชื่อมโยงตลาดกับการผลิต

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ ลดต้นทุนการผลิต

๒.๒ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันผลิตเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง

๓. เป้าหมาย

กลุ่มแปลงใหญ่ส้มเขียวหวานก้าวหน้าพัฒนาแม่สิน และแปลงใหญ่ทุเรียนแม่เงินเหนือ

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

๓ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๖๖ ถึง ๒๕๖๘

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ตำบลแม่สิน

๖. กิจกรรม

๖.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ

๖.๒ วิเคราะห์จัดทำแผนรายแปลง

๖.๓ จัดเก็บข้อมูลและจัดทำทะเบียนสมาชิก

๖.๔ ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร

๖.๕ ประเมินผลโครงการ

๗. วิธีการดำเนินงาน

ลำดับ	กิจกรรม	พ.ย	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.
๑	ประชาสัมพันธ์โครงการ	✓	✓							
๒	วิเคราะห์จัดทำแผนรายแปลง		✓							
๓	จัดเก็บข้อมูลและจัดทำทะเบียนสมาชิก		✓	✓						
๔	ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร				✓	✓	✓	✓		
๕	ประเมินผลโครงการ								✓	✓

๘. งบประมาณ

๘.๑ บริหารจัดการถ่ายทอดความรู้

- แปลงปีที่ ๑ แปลงปี ๒๕๖๖ งบประมาณ ๒๐,๐๐๐ บาท

- แปลงปีที่ ๒ แปลงปี ๒๕๖๕ งบประมาณ ๑๐,๐๐๐ บาท

๘.๒ ประชุมเชื่อมโยงโครงการ คณะกรรมการเครือข่าย ศพก.และแปลงใหญ่

- ระดับอำเภอ ครั้งที่ ๑,๒,๓ และ ๔ เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท

๘.๓ การติดตามและประเมินโครงการ

- จำนวน ๒ แปลง แปลงละ ๑,๕๐๐ บาท งบประมาณ ๓,๐๐๐ บาท

๘.๔ ส่งเสริมการจัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่ม (แปลงใหญ่ปี ๒๕๖๖)

- จัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพื่อเป็นการทดสอบหรือสาธิตเทคโนโลยี ประเด็นที่เกษตรกรต้องการทราบ แปลงละ ๓๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๒ แปลง งบประมาณ ๖๐,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๙.๑ เกษตรกรผู้ปลูกส้มเขียวหวานและทุเรียนสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ลดลง ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น

๙.๒ เกษตรกรผู้ผลิตส้มเขียวหวานและทุเรียน มีเครือข่ายและช่องทางการรับซื้อสินค้าเพิ่มขึ้น

ชื่อโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP

๑. หลักการและเหตุผล

ตำบลแม่สินมีพื้นที่ปลูกส้มเขียวหวานทั้งสิ้น ๓๓,๘๒๑ ไร่ โดยในช่วงเวลาหลายปีที่ผ่านมาประสบกับสภาพการขาดทุน อันเนื่องมาจากปัญหาหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ผลผลิตมีคุณภาพไม่ตรงกับความต้องการของตลาด ซึ่งหากมีการบริหารจัดการส้มเขียวหวานตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ การปรับปรุงคุณภาพผลผลิตให้มีคุณภาพดี ก็จะสามารถช่วยเหลือเกษตรกรให้มีรายได้และพึ่งพาตนเองได้มากยิ่งขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

เกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP เพิ่มขึ้น ๒๐%

๓. เป้าหมาย

กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกส้มเขียวหวาน ต.แม่สิน

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

๑ ปี

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ต.แม่สิน

๖. กิจกรรม

๖.๑ สำรวจเกษตรกรเพื่อเข้าร่วมโครงการ

๖.๒ อบรมถ่ายทอดความรู้

๖.๓ ลงพื้นที่ตรวจสอบแปลงเกษตรกร

๖.๔ ติดตามประเมินผล

๗. วิธีการดำเนินงาน

ลำดับ	กิจกรรม	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.
๑	สำรวจเกษตรกรเพื่อเข้าร่วมโครงการ	✓	✓								
๒	อบรมถ่ายทอดความรู้		✓	✓	✓						
๓	ลงพื้นที่ตรวจสอบแปลงเกษตรกร					✓	✓	✓	✓	✓	
๔	ติดตามประเมินผล									✓	✓

๘. งบประมาณ ๒๐,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๙.๑ เกษตรกรผู้ปลูกส้มเขียวหวาน ในตำบลแม่สิน สามารถผลิตส้มเขียวหวานได้คุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด

๙.๒ เกษตรกรผู้ผลิตส้มเขียวหวาน มีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

